

יְתוֹאֲמֵר: הַמֶּלֶךְ יִקְרַח חֲסִדֵיךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנַפְיֶךָ יַחְסִיּוּן:

זוהר תהלים

ה' פָּנָיו - לְמַעַלָּה. וּיְחַנְּךָ - לְמַטָּה. יֵשָׂא ה' פָּנָיו - לְמַעַלָּה. וַיֵּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם - לְמַטָּה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כָּלֶם מִתְבָּרְכִים כְּאַחַד בְּעֵשְׂרִים וּשְׁתַּיִם וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּכְלָל וְנִסְתָּר כְּאֵן, בְּעֵשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת כָּלֶם מִתְבָּרְכִים. וְהֵם רַחֲמִים תוֹף רַחֲמִים, שְׁלֵא נִמְצָא בָהֶם דִּין. וְלֹא? וְהִרִי כְּתוּב יֵשָׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ! אָמַר רַבִּי אַבָּא, יֵשָׂא - יִסְלַק וַיַּעֲבִיר כְּדִי שְׁלֵא יִמְצָא דִין כָּלֶל.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשַׁעַה שֶׁהִכְהֵן פּוֹרֵשׁ יְדִיו, אָסוּר לַעֲמֹד לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁשְׂכִינָה שׁוֹרָה בְּיָדָיו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם כֵּן, כִּיּוֹן שְׁלֵא רוֹאִים, אֲזַי מָה אֲכַפֵּת לָהֶם, שֶׁהִרִי כְּתוּב (שְׁמוֹת לג) כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי, בְּחַיֵּיהֶם לֹא רוֹאִים, אֲבָל בְּמִיתָתָם רוֹאִים? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ רָמוּז בְּאַצְבָּעוֹת יְדָיו, וְצָרִיךְ הָאָדָם לִפְחֹד. אֵף עַל גַּב שְׁלֵא רוֹאֵה שְׂכִינָה, לֹא צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל הַיָּדַיִם שֶׁל הַכְּהֵנִים, כְּדִי שֶׁהָעַם לֹא יִמְצָא בְּחֻצְפָּה אֶל הַשְּׂכִינָה.

אָדָם הַרְאִשׁוֹן עִם הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים

מַה יִּקְרַח חֲסִדֵיךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנַפְיֶךָ יַחְסִיּוּן (לר, ח) : [זוהר - בראשית 9'

בראשית (דף טו) אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, עַד הַיּוֹם הַזֶּה עוֹמֵד אָדָם הַרְאִשׁוֹן וְרוֹאֵה אֶת הָאֲבוֹת פְּעָמִים בְּיוֹם וּמוֹדָה עַל חֲטָאוֹ, וּמִרְאֵה לָהֶם אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהָיָה בּוֹ בְּכַבּוּד עֲלִיוֹן, וְהוֹלֵךְ וְרוֹאֵה כָּל אוֹתָם הַצְּדִיקִים וְחַסִּידִים שֶׁיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ וַיִּרְשׁוּ אֶת אוֹתוֹ

מָה רָאָה דוֹד שְׁאָמַר (תהלים לו) אָדָם וּבִהְמָה תוֹשִׁיעַ ה'? אָדָם מִיֵּלָא, בְּהִמָּה לָמָּה? אָמַר לוֹ, יִפֶּה שְׁאֵלָתְךָ, הַכֹּל הוּא בְּמַנְיָן. זְכוּ - אָדָם. לֹא זְכוּ - בְּהִמָּה.

אָמַרְתִּי, רַבִּי, סוּד הַדְּבָר אֲנִי רוֹצֵה. אָמַר לוֹ, הַכֹּל נֶאֱמַר, וּבֹא רְאֵה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא לְיִשְׂרָאֵל אָדָם, כְּדִגְמָה שְׁלִמְעֵלָה, וְקָרָא לָהֶם בְּהִמָּה, וְהַכֹּל בְּפִסּוּק אֶחָד, שְׁכָתוּב וְאַתָּן צְאֵנִי צְאֵן מְרַעִיתִי וְגו'. (יחזקאל לד) וְאַתָּן צְאֵנִי צְאֵן מְרַעִיתִי - הִרִי בְּהִמָּה. אָדָם אֲתָם - הִרִי אָדָם. וַיִּשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ אָדָם וּבִהְמָה, וּמִשּׁוּם זֶה אָדָם וּבִהְמָה תוֹשִׁיעַ ה'. וְעוֹד סוּד הַדְּבָר, זְכוּ - אָדָם כְּדִגְמָה שְׁלִמְעֵלָה, לֹא זְכוּ - נִקְרָאוּ בְּהִמָּה, וְכָלֶם מִתְבָּרְכִים בְּזִמְן אֶחָד - אָדָם שְׁלִמְעֵלָה וּבִהְמָה שְׁלִמְעֵלָה. וְכָל שֶׁפֶן שֶׁהַכֹּל יֵשׁ בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שְׁכָתוּב אָדָם וּבִהְמָה תוֹשִׁיעַ ה'.

וּבֹא רְאֵה, הַבְּרָכָה לֹא נִמְצָאת לְמַטָּה עַד שֶׁתִּמְצָא לְמַעַלָּה, וּמִשְׁנִמְצָאָה לְמַעַלָּה - גַּם לְמַטָּה נִמְצָאת, וְהַכֹּל תְּלוּי כֶּף לְטוֹב וְלָרַע. לְטוֹב, שְׁכָתוּב (הושע ב) אֲעַנֶּה אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ. לָרַע, שְׁכָתוּב (ישעיה כד) יִפְקֹד ה' עַל צָבָא הַמְּרוֹם בְּמְרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּגִלְלָה זֶה (התפארת הזו פתח בו) כְּתוּב אָמַר לָהֶם, סִתְּם, לְהַתְּבַרֵּךְ עֲלִינוּנִים וְתַחְתּוֹנִים כָּלֶם כְּאַחַד, שְׁכָתוּב כֹּה תְּבָרְכוּ בַתְּחִלָּה, וְאַחַר כֶּף אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶם סִתְּם, לְהַתְּבַרֵּךְ כָּלֶם כְּאַחַד. יְבָרְכֶךָ ה' - לְמַעַלָּה. וַיִּשְׁמְרֶךָ - לְמַטָּה. יֵאָר

ט ירנין מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם: כי עמך מקור חיים באורך נראה

— זוהר תהלים —

סביב הגן כמו אם שמעטרת את בנה על הכל. זהו שכתוב (שיר ג) צאינה וראינה בנות ציון וגו'. ומשום כך כי עמך מקור חיים, ועל זה באורך נראה אור.

רבי יצחק אמר, כי עמך מקור חיים - זה הכהן הגדול למעלה, כנגדו כהן גדול למטה. משום כך משפיע הכהן שמן משחת קדש עליון למטה ומדליק מנורות למעלה. שהכהן הגדול שלם בשלמות של שבעת הימים העליונים, ולהתעטר על הכל. כנגד זה שבעה ימי מלואים לכהן שלמטה, שימצא הכל כמו שלמעלה. ועל זה ימי המלואים נקראו ימי ההשלמה, כדי שישתלם הכהן בשאר הימים האחרים להשלים שבעה כאחד. ואלה נקראים ימי מלואים, משום שאוחזים בו שאר האחרים. מה זה אומר? שכשהכהן מתעורר, כל שאר האחרים מתעוררים עמו. ומשום כך כתוב, ומפתח אהל מועד וגו', עד יום מלאת וגו'. שבעה ימים ודאי, ואז מתעטר הכהן למטה בכל כמו שלמעלה. משום שבשעה שמתעורר הכהן שלמטה, הכל יתעוררו על ידו למעלה, וימצאו ברכות למעלה ולמטה.

רבי אבא אמר, מה שונה שמשח משה את אהרן? אלא משום שהוא הבן של אותו (אחוז באותו) מקום מקור החיים, וכתוב (ישעיה סג) מוליך לימין משה זרוע תפארתו. ומשה שמש כל אותם ימי מלואים, להשרות הכל עם אהרן.

רבי חזקיה היה יושב לפני רבי אלעזר.

כבוד עליון שבגן עדן. וכל האבות מודים ואומרים, (תהלים לו) מה יקר חסדך אלהים וכני אדם בצל כנפיה יחסיון.

אורות שנבראו טרם שנברא העולם: שבעה. ואלו הם: אור תורה, אור גיהנם, אור גן עדן, אור כסא הכבוד, אור בית המקדש, אור תשובה, אורו של משיח.

כי עמך מקור חיים באורך נראה אור (כז, ט): [זוהר - ויקרא - פ' צו (דף ל"ד)] קח את אהרן ואת בניו אתו ואת הבגדים. רבי חייא פתח, כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. כי עמך מקור חיים - זה השמן העליון ששופע ואינו פוסק לעולמים, ששרוי בתוך החכמה העליונה של הכל. זהו שכתוב כי עמך, עמך שרוי, ולא נפרד ממך לעולמים, בחביבות של הכל. מקור חיים, משום שהיא מקור ומעין החיים, להוציא חיים לעץ העליון ולהדליק את הנרות. ועל זה אותו העץ נקרא עץ חיים, האילן שנטוע ונשרש משום אותו מקור החיים. ועל זה באורך נראה אור. באורך - זה האור שגנוז לצדיקים לעתיד לבא, שכתוב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. ומאותו אור עתידים ישראל להאיר בעולם הבא.

דבר אחר כי עמך מקור חיים וגו' - זה הקדוש ברוך הוא, שהוא עץ עליון באמצע הגן שאוחז את כל הצדדים. מה הטעם? משום שאחוז בו אותו (באותו) מקור חיים, ומעטר אותו בעטרות עליונות

אור: יא מִשְׁךְ חֶסֶדְךָ לְדַעֲיָהּ וְצַדִּיקְךָ לְיִשְׁרֵי לֵב: יב אֵל תְּבוֹאֲנִי רַגְלִי גְאוּהָ וַיֵּד
רְשָׁעִים אֵל תִּגְדְּנִי: יג שָׁם נִפְלוּ פְעָלֵי אֲוֶן וַחֲזוּ וְלֹא יִכְלוּ קוֹם:

— זוהר תהלים —

בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתנו. והוסיפה שני דברים. אמרה, מפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו, ולא נאמר לה אלא מעץ הדעת. ואמרה, לא תגעו בו פן תמתנו.

מה עשה סמאל הרשע? הלך ונגע באילן, והיה האילן צוח ואומר:

(תהלים לו) אל תבואני רגל גאוה ויד רשעים אל תגדני, אל תגע בי, שנאמר ויד רשעים אל תגדני. הלך ואמר לאשה: הרי נגעתי באילן ולא מתי, אף את תגעי באילן ולא תמותי. הלכה האשה ונגעה באילן, וראתה מלאך המות בא כנגדה. אמרה: אולי עכשו אני מתה, והקדוש ברוך הוא עושה לו אשה אחרת ונותנה לאדם, אלא הריני גורמת לו שיאכל עמי. אם נמות - נמות שנינו, ואם נחיה - נחיה שנינו. ולקחה מפריו ונתנה גם לבעלה. נתפקחו עיני שניהם וקהו שניו. אמר לה: מה שהאכלתני שקהו שני? כך קהו שני כל הבריות. ישב לו בדין אמת, שנאמר (שם ט) ישבת לכסא שופט צדק. קרא לאדם ואמר לו: למה ברכת מפני? אמר לו: את קלך שמעתי בגן, ורעדו עצמותי, ואירא כי עירם אנכי ואחבא. פי עירם אנכי - מפעלי. פי עירם אנכי - מצוויי, כי עירם אנכי - ממעשי, ואחבא.

מה היה לבושו של אדם? עור של צפרן, והפשיטו מעליו. ראה עצמו ערם,

אמר לו, כמה אורות נבראו טרם שנברא העולם? אמר לו, שבעה. ואלו הם: אור תורה, אור גיהנם, אור גן עדן, אור כסא הכבוד, אור בית המקדש, אור תשובה, אורו של משיח. ואלה נבראו בטרם שנברא העולם. שבעה אורות ומאורות שנאחזו באהרן, והוא מדליק מנורות ממעלה למטה.

מעשה החטא של חטא עץ הדעת ומה היה הגורם ועונשו של נחש

אל תבואני רגל גאוה ויד רשעים אל תגדני (לו, יב): [זוהר ח"א פ'

בראשית (דף לה): השלמה מהשמטה סימן ל"ד] נשמת הזכר מן הזכר, ונשמת הנקבה מן הנקבה, והינו שהלך הנחש אחרי חנה. אמר: הואיל ונשמתה מן הצפון, אסיתנה מהרה. ומה ההסתה שהיתה? משום שבא עליה. שאלו תלמידיו: איך היה המעשה? אמר להם: סמאל הרשע קשר עם כל צבאות מעלה על רבו, משום שאמר הקדוש ברוך הוא ורדו בדגת הים ובעוף השמים. אמר, היאך אוכל להחטיאו ולגרשו מלפניו? ירד עם כל חילותיו ובקש לו בארץ חבר כמותו. ומי הוא? נחש, והיה לו דמות גמל. רכב עליו ובא לו אצל האשה. אמר לה: אף כי אמר אלהים לא תאכלו מפל עץ הגן. אמר, אבקש יותר ואוסיף, כדי שתגרע היא. אמרה: לא מנענו אלא - מעץ הדעת אשר

— — — — — תהלים — — — — —

רבונו של עולם, הנחש השיאני לחטא
 לפניך. הביא שלשתם וגזר עליהם גזרות
 דין. תשעה ושלשים קללות ומות, והפיל
 סמא"ל ואת הכת שלו ממקום קדשתם
 מן השמים, וקצץ רגליו של נחש, ואררו
 מכל תיה ומכל בהמה, ופקד עליו
 שיהיה מפשיט את עורו אחר שבע
 שנים: ע"כ.

שנאמר מי הגיד לך כי עירם אתה. אמר
 אדם לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של
 עולם, כשהייתי לבדי שמא חטאתי לך,
 אלא האשה שהבאת לי היא הדיחה
 אותי מדברייך, שנאמר האשה אשר נתתה
 עמדי הוא נתנה לי מן העץ. אמר לה
 הקדוש ברוך הוא: לא דיך שחטאת,
 אלא שהחטאת לאדם? אמרה לפניו:

ל' א לְדוֹד אֵל תִּתְחַר בַּמְרָעִים אֵל תִּקְנָא בְּעֵשִׂי עוֹלָה: ב כִּי בַחֲצִיר מִתְּחַרָּה

— שׁוֹמֵשׁ תְּהִלִּים —

לשכור

אל תתחר במרעים וגו' (לו, א): [שימוש תהלים לפרק לו]. לשכור. קח כוס ושים בו מים ואמור עליו זה המזמור עם שם והב על רישיה ואפוהי ואשקי יתיה ומיד יפוג יינו ומקיץ ושם שלו הוא א"ה. א' מן "אל תתחר, ה' מן ויעזרם בגימטריא ה"א.

— זוהר תהלים —

אל תתחר במרעים אל תקנא בעשי עולה. לְדוֹד, אֵם שִׁירָה - לֹא אָמַר, אִם תִּפְלֶה - לֹא אָמַר. אֵלָּא בְּכָל מְקוֹם לְדוֹד סָתַם, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמַר אֶת זֶה. אֵל תִּתְחַר בַּמְרָעִים, מָה זֶה אֵל תִּתְחַר בַּמְרָעִים? הֲיֵהָ צָרִיף (לכתב) אֵל תִּתְחַבֵּר! אֵלָּא אֵל תַּעֲשֶׂה תַחְרוּת בַּמְרָעִים, כִּי לֹא יִדְעֶתָ יְסוּד עֲצָמְךָ וְלֹא תוּכַל לוֹ, אוֹלֵי הוּא עֵץ שְׁלֹא נִעְקַר לְעוֹלָמִים וְתִדְחָה מִלְּפָנָיו. וְאֵל תִּקְנָא בְּעֵשִׂי עוֹלָה, שְׁלֹא תִשְׁגִּיחַ בְּמַעֲשֵׂיהֶם וְלֹא תִבָּא לְקַנָּא בָהֶם, שְׁכָל מִי שְׂרוּאָה אֶת מַעֲשֵׂיהֶם וְלֹא מְקַנָּא לְקוֹדֶשׁ - בְּרוּךְ-הוּא, עוֹבֵר עַל שְׁלֹשָׁה לְאוּמִים, שְׁכַתוּב (שמות כ) לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל קָנָא. לְכֵן צָרִיף הָאָדָם לְהַפְרֵד מֵהֶם וְלִסְטוּת דְּרַכּוּ מֵהֶם, לְכֵן נִפְרַדְתִּי וְסִטִּיתִי אֶת דְּרַכִּי. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה שְׂמֻצָּאתִי אֶתְכֶם, אֲנִי אוֹמֵר פְּסוּקִים הִלְלוּ לְפָנֶיכֶם.

הלמוד מופעשיהם הרעים גרמה הגלות לישראל

לְדוֹד אֵל תִּתְחַר בַּמְרָעִים אֵל תִּקְנָא בְּעֵשִׂי עוֹלָה (לו, א): [זוהר - שמות פ'

בשלח (דף מ"ח): רבי יצחק ורבי יהודה היו

אל תקנא בעשי עולה - מי שאינו מקנא במעשי רשע עובר על שלושה לאוים לְדוֹד אֵל תִּתְחַר בַּמְרָעִים אֵל תִּקְנָא בְּעֵשִׂי עוֹלָה (לו, א): [זוהר - בראשית פ' ויחי (דף רלח):] עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּגְשׁוּ בְּאוֹתוֹ תִּינוּק שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ לְקַפּוֹטְקִיָּא מֵאַחֲרֵי הַחֲמוּר, וְזָקֵן אֶחָד רוֹכֵב. אָמַר אוֹתוֹ זָקֵן לְאוֹתוֹ תִּינוּק, בְּנִי, אָמַר לִי אֶת פְּסוּקֶךָ. אָמַר לוֹ, פְּסוּקִי אֵינוֹ אֶחָד, אֵלָּא רַד לְמַטָּה אוֹ אֶרְכָּב לְפָנֶיךָ וְאָמַר לָךְ. אָמַר לוֹ, לֹא רוּצָה, אֲנִי זָקֵן וְאַתָּה תִּינוּק, שְׂאֲשַׁקֵּל אֶת עֲצָמֵי עַמֶּךָ. אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, אֲזַל לְמָה שְׂאֲלַת פְּסוּקֶךָ? אָמַר לוֹ, כִּדִּי שִׁנְלָךְ בְּדַרְךָ. אָמַר, תִּפַּח רוּחוֹ שֶׁל אוֹתוֹ זָקֵן, שֶׁהוּא רוֹכֵב וְלֹא יוֹדֵעַ דְּבַר, וְאָמַר שְׁלֹא יִהְיֶה שְׁקוּל עַמִּי. נִפְרַד מֵאוֹתוֹ זָקֵן וְהֵלֵךְ לוֹ בְּדַרְךָ.

בְּשֶׁהֲגִיעוּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק, קָרַב אֲלֵיהֶם. שְׂאֵלוּ אוֹתוֹ וְסַח לָהֶם אֶת הַמַּעֲשֶׂה. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, יָפָה עֲשִׂיתָ, לָךְ עֲמָנוּ וְנִשְׁבַּח כָּאֵן וְנִשְׁמַע דְּבַר מִפִּיךָ. אָמַר לָהֶם, אֲנִי עֲנִיף, שְׁלֹא אֲכַלְתִּי הַיּוֹם הַזֶּה. הוֹצִיאוּ לָחֵם וְנָתַנוּ לוֹ. הִתְרַחַשׁ לָהֶם נֶס וּמִצָּאוּ מַעֲיָן מִיָּם דְּקִיק תַּחַת עֵץ. שְׁתוּ מִמֶּנּוּ, וְהֵם שְׁתוּ וַיִּשְׁבוּ.

פִּתַּח אוֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר, (תהלים לו) לְדוֹד

יִמְלוּ וַיְבָרֵךְ דָּשָׁא יְבוֹלוּן: ג בְּטַח בִּיהוֹנָה וְעֵשָׂה טוֹב שְׁכָן אֶרֶץ וְרַעַה
אֲמוֹנָה: ד וְהִתְעַנַּג עַל יְהוֹנָה וַיִּתֵּן לָהּ מִשְׁאֵלֹת לְפָדָה: ה גּוֹל עַל יְהוֹנָה

זוהר תהלים

ק"ו:] וכי תאמרו מה נאכל וגו'. רבי יהודה פתח, (תהלים לו) בְּטַח בַּה' וְעֵשָׂה טוֹב שְׁכָן אֶרֶץ וְרַעַה אֲמוֹנָה. לעולם יהיה בן אדם זהיר ברבונו, וידבק לבו באמונה העליונה כדי שיהיה שלם עם רבונו. שְׁכָשְׁיָהּ שְׁלָם עֲמוֹ, לא יוכלו להזיקו כל בני העולם. בא ראה, בְּטַח בַּה' וְעֵשָׂה טוֹב, מה זה וְעֵשָׂה טוֹב? אֵלָא כִּף שְׁנִינִי, בְּמַעֲשֵׂה שְׁלִמְטָה מִתְעוֹרֵר מַעֲשֵׂה שְׁלִמְעָלָה. והרי פְּרִשׁוּהָ, וְעֵשִׂיתֶם אִתָּם - כְּבִיכּוֹל אִתָּם תַּעֲשׂוּ אִתָּם, מִשּׁוּם שְׁבָאוֹתָהּ הַתְּעוֹרְרוֹת שְׁלִכְם שְׂאִתֶּם עוֹשִׂים לְמַטָּה, מִתְעוֹרֵר לְמַעְלָה, וְעַל זֶה כְּתוּב וְעֵשָׂה טוֹב, וְאִין טוֹב אֵלָא צְדִיק, שְׁכָתוּב (ישעיה ג) אֲמָרו צְדִיק כִּי טוֹב. כִּיִּן שְׂאִתֶּם עוֹשִׂים אֵת זֶה, וְדַאי שֶׁהַטוֹב הַזֶּה יִתְעוֹרֵר, וְאִזּוּ שְׁכָן אֶרֶץ וְרַעַה אֲמוֹנָה, וְהַכֵּל אֶחָד. שְׁכָן אֶרֶץ, אֶרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה, שְׁהָרִי אִין לָךְ בְּעוֹלָם שְׁיִכּוֹל לְשֵׁרוֹת עֲמָה עַד שִׁיתְעוֹרֵר הַטוֹב הַזֶּה אֲלֵיָהּ. כִּיִּן שְׁמַעוֹרֵר אוֹתוֹ, כְּבִיכּוֹל הוּא עוֹשֵׂה אוֹתוֹ, וְאִזּוּ שְׁכָן אֶרֶץ, שְׁרָה בְּתוֹכָהּ וְאָכַל פְּרִיָהּ, הַשְׁתַּעֲשַׁע עֲמָה. וְרַעַה אֲמוֹנָה, זוֹ אֶרֶץ, וְהַכֵּל אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר (תהלים צב) וְאֲמוֹנֵתָךְ בְּלִילוֹת. וְרַעַה אֲמוֹנָה, הַנְּהִיגָה בְּכָל רְצוֹנָךְ. וְאִם לֹא תִתְעוֹרֵר כְּנִגְדָהּ, הַטוֹב הַזֶּה מִתְרַחֵק מִמֶּנָּה, וְאֵל תִּתְקַרֵּב אֲלֵיָהּ, אֵל תִּתְקַרֵּב לְתוֹךְ כְּבִשָּׁן אֲשֶׁר יוֹקֵדֶת. וְאִם תִּקְרַב אֲלֵיָהּ - בְּפִחָד, כְּמִי שֶׁפּוֹחַד מִן הַמָּוֶת, שְׁהָרִי אִזּוּ הָאֵשׁ דּוֹלְקֶת וְשׁוֹרְפֶת אֵת הָעוֹלָם בְּשִׁלְהִבּוֹתֶיהָ. וְכִיִּן שְׁמַתְעוֹרֵר כְּנִגְדָהּ

הוֹלְכִים מֵאוֹשָׁא לְלוֹד, וְהָיָה עִמָּהֶם יוֹסִי הַסּוֹחֵר עִם גַּמְלִים קְשׁוּרִים וּמִשְׁאֹת עַל כְּתִפְיָהֶם. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, מִצָּא יוֹסִי הַסּוֹחֵר אֲשֶׁה אַחַת מִשְׁאָר הָעַמִּים שֶׁלְקָטָה יִרְקוֹת בְּשֵׂדָה. נִשְׁמַט מֵהֶם וְהִחְזִיק בָּהּ וּבָא עֲלֵיהָ. תִּמְהוּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה. אֲמָרוּ, נָשׁוּב מִהַדְרָךְ הַזֶּה, שְׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְהִרְאוֹת לָנוּ שְׁלֹא נִתְחַבֵּר עֲמוֹ. שְׁבוּ מִהַדְרָךְ, בְּדָקוּ אַחֲרָיו, וּמִצָּאוּ שֶׁהָיָה בֵּן שֵׁל בַּת אֵל נָכָר, וְאָבִיו זָרַע פְּסוּל הָיָה. אֲמָרוּ: בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שֶׁהֲצִילָנוּ.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (תהלים לו) אֵל תִּתְחַד בְּמַרְעִים. מִי הֵם הַמַּרְעִים, שְׁלֹא כְּתוּב חֲטָאִים אוֹ רְשָׁעִים? אֵלָא מַרְעִים, שְׁמַרְעִים לְעַצְמָם וּלְאוֹתָם שְׁמַתְחַבְּרִים עִמָּם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מַרְעִים - הַרְחַק עֲצֻמָּךְ מִמַּרְעִים, שְׁלֹא תִהְיֶה רַעִים וְחַבְּרִים כְּאֶחָד, שְׁלֹא יִרְעוּ לָךְ מַעֲשִׂיו וְתִתְפַּס בְּחֲטָאִיו. בֹּא רֵא, אֵלּוּלֵי הָיוּ אוֹתָם עָרַב רַב שֶׁהִתְחַבְּרוּ עִם יִשְׂרָאֵל, לֹא נַעֲשֶׂה הָיָה אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה, וְלֹא מִתּוֹ מִיִּשְׂרָאֵל כָּל אוֹתָם שְׁמַתּוֹ, וְלֹא גָרַם לְיִשְׂרָאֵל מַה שְׁגָרַם. וּבֹא רֵא, אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה וְאוֹתוֹ חֲטָא מִמֶּשׁ גָּרַם לְגִלוֹת יִשְׂרָאֵל.

לְעוֹלָם יְהִי אָדָם זֶהִיר בְּרַבּוֹנוֹ וְיִדְבֵק לְבוֹ בְּאֲמוֹנָה הָעֲלִיּוֹנָה כְּדִי שִׁיְהִיָּה שְׁלָם עִם רַבּוֹנוֹ בְּטַח בִּיהוֹנָה וְעֵשָׂה טוֹב שְׁכָן אֶרֶץ וְרַעַה אֲמוֹנָה (לו, ג) [זוהר ויקרא פ' בהר (דף

וְהוֹצִיא כְּאוֹר צִדְקָהּ וּמִשְׁפָּטָהּ בְּצַחְרִים:
 זֶהוּ לִיהוָה וְהִתְחַלֵּל לֹא אֵל תִּתְחַר בְּמִצְלֵיחַ דְּרָבּוּ בְּאִישׁ עֲשֵׂה מְזֻמוֹת:
 ח הַרְף מֵאֵף וְעֹזב חֲמָה אֵל תִּתְחַר אֵף לְהַרְעֵ: ט כִּי מֵרַעִים יִפְרֹתוֹן וְקִנְיֵי יְהוָה
 חֲמָה יִירָשׁוּ אֶרֶץ: י וְעוֹד מְעַט וְאִין רִשְׁעֵ וְהִתְבּוֹנְנָתָ עַל מְקוֹמוֹ וְאִינְנוּ:

— זוהר תהלים —

שְׁהִיו הוֹלְכִים. בֵּין כֶּף רְאוּ אִישׁ אֶחָד שְׁהִיָּה בָּא, וְאָמַר לָהֶם: בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, תִּנּוּ לִי מְזוֹן פֶּת לֶחֶם, שְׁשֵׁנִי יָמִים אֵלֶּה שְׁתַּעֲיֵתִי בְּמַדְבָּר וְלֹא אֶכְלֹתִי דָבָר. נִשְׁמַט אֶחָד מֵאוֹתָם שְׁנֵי גְבָרִים, וְהוֹצִיא מְזוֹנוֹ שֶׁהוּא הֵבִיא לְדָרֶךְ, וְנָתַן לוֹ וְהֵאֲכִיל וְהִשְׁקָה אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: מַה תַּעֲשֶׂה עִם הַמְּזוֹן, שְׁהִרִי אֲנִי אֶת שְׁלִי אֲנִי אוֹכֵל? אָמַר לוֹ: וְמָה עַל שְׁלֶךְ אֲנִי הוֹלֵךְ? יֵשֵׁב אֶצְלוֹ אוֹתוֹ עֲנִי, עַד שֶׁאֶכֶל כָּל מַה שְׁהִיָּה אֶצְלוֹ, וְאוֹתוֹ לֶחֶם שֶׁנִּשְׂאָר נָתַן לוֹ לְדָרֶךְ, וְהִלֵּךְ לוֹ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, לֹא רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁדָּבָר זֶה יַעֲשֶׂה עַל יְדִינּוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוּלַי נִגְזַר דִּין עַל אוֹתוֹ אִישׁ, וְרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִזְמִין לְפָנָיו אֶת זֶה כְּדִי לְהַצִּילוֹ. בְּעוֹד שֶׁהִלְכוּ, הִתְעַיַף אוֹתוֹ אִישׁ בְּדָרֶךְ. אָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: וְלֹא אֶמְרָתִי לָךְ שֶׁלֹּא תִתֵּן לֶחֶם לְאַחֵר? אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא לְרַבִּי יוֹסִי, הִרִי מְזוֹן עֲמָנּוּ, נָתַן לוֹ לְאֶכֶל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הִתְרַצָּה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת הַזְכוּת? נִלְךְ וְנִרְאָה, שֶׁהִרִי בְּנֻדָּאֵי בְּצוּרַת פָּנָיו שֶׁל זֶה, הִדְפּוּס שֶׁל הַמּוֹת נִאָחֵז, וְרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזַמֵּן זְכוּתוֹ כְּדִי לְהַצִּילוֹ.

בֵּין כֶּף יֵשֵׁב אוֹתוֹ הָאִישׁ וְיִשֵּׁן תַּחַת אֵילָן אֶחָד, וְחֲבֵרוֹ הִתְרַחַק מִמֶּנּוּ וְיֵשֵׁב בְּדָרֶךְ אַחֲרָת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲזִיָּא,

הַטּוֹב הַזֶּה, אֲזוּ הוּא שׁוֹרָה בְּתוֹכָהּ, וְאֵתָהּ אֵל תִּפְחַד מִמֶּנָּה. אֲזוּ - (אִיּוֹב כ"ב) וְתִגְזֹר אֶמְרֵ וְיָקָם לָךְ וְעַל דְּרָכֶיךָ נִגְהֵ אוֹר. בֹּא רְאֵה, בְּנֵי הָאֱמוּנָה מְנַהִיגִים אֶת זֹאת לְרִצּוֹנָם בְּכָל יוֹם. מִי הֵם בְּנֵי הָאֱמוּנָה? אוֹתָם שְׁמַעוֹרְרִים הַטּוֹב הַזֶּה כְּנִגְדּוֹ, וְלֹא חָס עַל שְׁלוֹ, וְיוֹדְעִים שֶׁהִרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתֵּן לוֹ יוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מְשִׁלִּי י"א) יֵשׁ מִפִּזֹּר וְנוֹסֵף עוֹד. מַה הַטַּעַם? מִשׁוֹם שֶׁזֶה מְעוֹרֵר בְּרִכּוֹת כְּנִגְדּוֹ, וְלֹא יֹאמֵר: אִם אֵתָן אֶת זֶה עִכְשָׁו, מַה אַעֲשֶׂה לְמַחֵר? אֲלֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לוֹ בְּרִכּוֹת עַד בְּלִי דֵי, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוּהָ. וּמִשׁוֹם כֶּף, וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכֵל בְּשִׁנָּה הַשְּׁבִיעִת וְגו', מַה כְּתוּב? וְצוֹיֵתִי אֶת בְּרִכְתִּי לָכֶם בְּשִׁנָּה הַשְּׁשִׁית וְעֲשֵׂת אֶת הַתְּבוּאָה לְשִׁלֵּשׁ הַשָּׁנִים. וְעֲשֵׂת?! וְעֲשֵׂתָה הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה וְעֲשֵׂתָ? אֲלֵא לְהוֹצִיא ה', שֵׁיֵשׁ לָהּ שְׁמִטָּה וּמְנוּחָה וְלֹא עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה. כְּתוּב (שְׁמוֹת ט"ז) רְאוּ כִי ה' וְגו', נָתַן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לֶחֶם יוֹמִים וְגו'. כְּגוֹן זֶה, וְצוֹיֵתִי אֶת בְּרִכְתִּי לָכֶם בְּשִׁנָּה הַשְּׁשִׁית וְגו'.

צְדָקָה הִיא עֵץ הַחַיִּים

בְּטַח בְּה' וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכֵן אֶרֶץ וּרְעָה
 אֱמוּנָה (ל"ג): [זוהר - ויקרא - פ' בהר
 (דף ק"א:)] רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים
 בְּדָרֶךְ, פִּגְעוּ בְּאוֹתוֹ הַר, מְצָאוּ שְׁנֵי גְבָרִים

זוהר תהלים

בטח בה' - פראוי ועשה טוב - תקון של ברית הקדש

בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה

אמונה (לו, א): זוהר במדבר פ' פנחס (דף רכ"ה.) פתח ואמר, (תהלים לו) בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. בטח בה', פראוי. ועשה טוב, תקון של ברית הקדש, שתתקן אותה ותשמר אותה פראוי. ואם תעשה את זה, אתה תהיה כאן בארץ, ואותה האמונה שלמעלה תזון ממך ותתפרנס ממך. ועוד, (מתקן אותו ושומר עליו.

שכן ארץ ארץ קדושה עלינו, ארץ החיים, שהארץ היא תשרה בטוב ההוא. ורעה אמונה אותה האמונה שלמעלה תהיה נזונית ומתפרנסת ממנו על ידך. ואם תעשה זה תתענג על ה' ויתן לך משאלת לבך - כל זה מתתקן בתקון הברית. כיון שהתקנה הברית, התתקן הכל. פנחס, משום שקנא על ברית זו, זכה לכל. ולא עוד, אלא שהגן על כל ישראל, וכו התקיים והתענג על ה'. שהרי עלה והתקשר למעלה (והאיר) באור הראשון שברא הקדוש ברוך הוא וגנז אותו. באותו אור שנהנה ממנו אברהם, ואהרן הכהן נקשר בו. אחר שעלה לכהנה גדולה, לא הזכיר לו הרג זמרי, ולא ראוי בשביל שלא יאחז כלל בענפיו של הצד האחר, ולא ראוי להזכיר עליו. שכל מי שהורג, ענפים של צד האחר יש בו. ופנחס הרי נאחז בימיו, ואין לו חלק בצד האחר כלל, ולכן לא נזכר כאן. מה שנראה שבח - גנאי הוא לו, ונחיתות ממעלה עליונה שנאחז בה. ולכן כתוב המכה אשר הכה סתם, ושם האשה המכה, ולא נזכר על ידי מי.

כעת נשב ונראה, שודאי הקדוש ברוך הוא רוצה להרחיש לו נס. קמו וחכו. בין כך ראו צורה אחת של שלהבות עומדת לפניו. אמר רבי חייא, אוי על אותו האיש, שעכשו ימות. אמר רבי יוסי, אשרי אותו האיש, שהקדוש ברוך הוא ירחיש לו נס. בין כך ירד מאילן אחד נחש אחד ורצה להרגו. קמה אותה צורה עליו והרגתו. סובכה הצורה בראשה, והלכה לה.

אמר רבי יוסי, ולא אמרתי לך שהקדוש ברוך הוא רוצה להרחיש לו נס, ולא תוציא זכותו ממנו? בין כך התעורר אותו האיש, וקם והלך לו. אחזו בו רבי חייא ורבי יוסי, ונתנו לו לאכל. אחר שאכל, הראו לו הנס שהרחיש לו הקדוש ברוך הוא.

פתח רבי יוסי ואמר, (תהלים לו) בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. אשרי חלקו של האיש שעושה טוב משלו, שהרי מעורר טוב עם כנסת ישראל, ובמה? בצדקה. שכשצדקה מתעוררת, הוא טוב, אז מתעורר אל כנסת ישראל, ועל זה כתוב (משלי י) וצדקה תציל ממות. מה הטעם? משום שצדקה היא עץ החיים, ומתעוררת על אותו עץ המות, ולוקח אותם שאחוזים בו ומצילים מהמות. מי גרם לאותו עץ חיים שיתעורר לזה? הנה אומר, אותה צדקה שהוא עושה, כפיכול הוא עשה אותו למעלה, כמו שנאמר (תהלים קו) עשה צדקה צדקה בכל עת. והרי נתבאר.

יא וְעַנְיִים יִירָשׁוּ אֶרֶץ וְהִתְעַנְנִי עַל רֹב שָׁלוֹם: יב זִמַּם רָשָׁע לְצַדִּיק וְחָרַק עָלָיו שְׁנָיו: יג אֲדַנִּי וְשָׁחַק לֹא בִי רָאָה בִּי יָבֵא יוֹמוֹ: יד חָרַב פְּתַחוֹ רָשָׁעִים וְדָרְכוֹ קִשְׁתָּם לְהַפִּיל עָנִי וְאֶבְיוֹן לְטִבּוֹחַ יִשְׂרָיִל דָּרָךְ: טו חָרַבְתָּ תִּבּוֹא בְּלֶפֶס וְקִשְׁתוֹתֶם תִּשְׁבַּרְנָה: טז טוֹב מַעַט לְצַדִּיק מִתְּמוֹן רָשָׁעִים רַבִּים: יז בִּי זְרוּעוֹת רָשָׁעִים תִּשְׁבַּרְנָה וְסוּמְךָ צַדִּיקִים יְהוָה: יח יוֹדַע יְהוָה: יט יְמֵי תְּמִימִם וְנִחְלָתָם לְעוֹלָם תִּהְיֶה: כ לא יבֹשׁוּ בְּעֵת רָעָה וּבִימֵי רַעְבוֹן יִשְׁבְּעוּ: כא בִּי רָשָׁעִים יֵאָבְדוּ וְאֵיבֵי יְהוָה: כב בִּיכָר בָּרִים בְּלוֹ בְּעֵשֶׂן בְּלוֹ: כג לֹא רָשָׁע וְלֹא יִשְׁלַם וְצַדִּיק חֲזִין וְנֹתֵן: כד בִּי מְבָרְכֵי יִירָשׁוּ אֶרֶץ וּמְקַלְלֵי יִפְרָתוּ: כה מִיְהוָה: כו מַצְעֲדֵי גִבּוֹר בּוֹנְנֵי וְדַרְכּוֹ יִחְפֹּץ: כז בִּי יִפֹּל לֹא יִזְטַל בִּי יְהוָה: כח סוּמְךָ יְרוּ:

— זוהר תהלים —

והתחתונות, את כלם חקק הקדוש ברוך הוא באדם באדם, שיהיה הוא שלם בכל. בא וראה, מה מצעדי גבור כוננו, כשהקדוש ברוך הוא מרצה מהאדם, כל צעדיו וכל דרכיו הם מתקנים לפניו, והוא מתקן אותם כל אחד ואחד כראוי. ודרכו יחפץ, אפלו בדברי העולם.

עוד, מה מצעדי גבור כוננו - אם אדם ישים דעתו ורצונו ולבו למלך הקדוש, ללכת אחר דרכיו שהוא עושה, הקדוש ברוך הוא מרצה בו, כאלו הוא שלו ממש. בשעה שיצאו האותיות מתוך הסוד העליון, כמו שנתבאר, והתגלמו והצטירו בדמות של אדם, אחר כך יצאו הנקודות, ונשב בהן רוח חיים, והתקיימו האותיות, כאדם שעומד על רגליו בקיום של הרוח. אחר שהנקודות התקיימו על האותיות ונתנו בהן נפש, הצטרף להיות בדעת ובהשכל, ולנסע במסעותיו, ולתת מזון ותקף לאחר. וזהו בצלמנו כדמותנו. כמו שבארנו, בצלמנו - זה סוד העולם

כל הסודות של מעלה ומטה הכל הוא באדם וסוד וענין של כל האותיות אל"ף ב"ת וצירפם כנגד ששים רבוא

מה מצעדי גבור כוננו ודרכו יחפץ (כו, כח): (זוהר חדש-שיר השירים (דף צ:)) מדרש הנעלם] ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו (בראשית א). כתוב (תהלים לו) מה מצעדי גבור כוננו ודרכו יחפץ. בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם העליון והעולם התחתון, הכל היה בדיוקן אחד, שיהיה זה כמו זה. בשעה שרצה הקדוש ברוך הוא לברא אדם למטה, רצה לעשות אותו כמו שני העולמים. וכל הסודות של מעלה ומטה, הכל הוא באדם. הגלגלת של הראש שעומדת על הגוף היא בסוד העולם העליון, עם אותם התקונים של הראש. הגוף הוא בסוד של גוף, שהדגות עומדות באיברים יודעים תחת הראש הזה. הירכים והרגלים, הכל בדרך שלמטה, כראוי לו להיות כמו שלמעלה. כל הדמיות העליונות

— תהלים — זוהר תהלים —

לפנים - השכל ומדע וחכמה, ומבחוץ - אותו הצלם שהולך עליו, ומנהיג את האדם בשמירה, שיהיה שמור מן הכל. בעוד שהתנועות הללו הן באדם, האדם הוא שלם בכל, כמו כן בכל אותם הסודות העליונים שלמעלה. וזה סוד מה' מצעדי גבר כוננו, לנסע במסעותיו, באותן התנועות של הטעמים. ודרכו יחפץ, באותן הנקודות. מה', ממנו נטל הסוד הזה, שיהיה למטה הכל כגון אחד וסוד אחד. מה' מצעדי גבר כוננו, כמו אזלא מקפא לפני שופר הולך, שהם מצעדי גבר, שמתקנים כל אחד ואחד כראוי לו, וזהו כוננו. ושאר התנועות, הן שכתוב ודרכו יחפץ, הן בעמידה, הן ללכת, הן להפסיק, הן לנגן בשמחה, הן לשחק, הן לתת דין - הכל הוא מדע והשכל לנסע במסעות כראוי. ורקא, זהו נגון בשמחה. כשבא הניצוץ הקשה באותה הכאה של תוף האויר הזך שלא נתפס, נותן שמחה וחדוה, וזורק מרחוק, לנגן בשמחה למי שלא ידוע ולא נתפס כלל, ועומד בקיומו, ולא מתישב לדעת, עד שקרב ביותר השכל. וכן כל התנועות, כל אחת ואחת כראוי. וטרם שהגיעו התנועות הללו, כל אותם איברי הגוף לא יכולים לנסע במסעות. שהרי כל איברי הגוף בהם נוטלים התחלקות באותיות, שהן עשרים ושנים אותיות שהתגלמו בפּרָקִים ובאיברים. שנים עשר איברים, הם פּרָקִים שְׁנוּסְעִים. והשנים עשר הללו לא נוסעים במסעות כראוי, רק בסוד של שתיים עשרה תנועות, שכלם עושים את הפּרָקִים הללו להסיע אותם. ויש תנועות אחרות,

העליון. כדמותנו - זה סוד העולם התחתון.

דבר אחר, בצלמנו - אלו התנועות של הטעמים, שהם תקון ושלמות, בדעת ובהשכל, לדעת ידיעה להסתכל למעלה, כמו שהוא נסתר ולא התגלה. כמו מלך שהוא חכם בהשכל בחכמה, ואינו נוסע לצד זה או לצד זה, רק בחכמה ובהשכל ובמדע. אף כך, כמו זה התנועות של הטעמים, כל מסעיהם בחכמה ובהשכל ובמדע, כמו שראוי, וזהו בצלמנו.

כדמותנו - אלו סודות של הנקודות, שהם יצאו מתוך דיוקן אחד של נקדה עליונה, מאותו דיוקן נסתר שלא נראה. ומתוך שיוצאים מתוך נקדה אחת, נקראות הנקודות דמות, הדיוקן של הנקדה העליונה. שאם תאמר האותיות - לא כך! שהרי הדיוקן אינו למעלה, ולא תלוי שם דיוקן, שהרי לאחר שיוצאים מסוד העולם העליון, כלם מתגלמים ומצטיירים מה שלא היה מקדם לכן, שאין דיוקן וציור למעלה כלל, ועל כן לא ידוע, ואין מי שמפיר בו כלום. הראשית הסתומה שנגלתה, ולא ידועה, היא נקדה אחת סתומה. ואותה הנקדה לא ידועה ולא גלויה, ואין מי שמפיר אותה. אבל האותיות לא הצטיירו בה, ואין תלויות למעלה, שהרי אין שם כלל דיוקן. ועל כן, כדמותנו - אלו הנקודות. בצלמנו - אלו התנועות, שהוא השלמות של הכל. כאן הסוד ליודעי דין. התנועות שהן שלמות הכל, איפה הן באדם? אלא זה סוד בצלמנו, אלו הם הצלמים של האדם מבפנים ומבחוץ.

— זהו זה תהלים —

כְּשֶׁמִתְחַבֵּר הַזְכָּר בְּנִקְבָה, בְּתִשְׁוֹקָה שְׂבָכָל
הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל כָּל הָאִיבָרִים. אֶל הַנִּקְבָה
מְטִיל בָּהּ סוּד הָאוֹתִיּוֹת, בְּאוֹתָם הַמִּים
שְׁלֵה, וְאַחַר כֵּן הַקְרִימוּ (קפאו) שְׁמִים
שֶׁהִתְגַּלְמוּ הָאוֹתִיּוֹת, וְיוֹצְאוֹת אוֹתִיּוֹת
אַחֲרוֹת כְּמוֹ אֱלוֹ. וְעַל זֶה יֵשׁ אֶלְפָּא בִּיתָא
שֶׁל אוֹתִיּוֹת עֲלִיוֹנוֹת גְּדוּלוֹת, וְיֵשׁ אֶלְפָּא
בִּיתָא שֶׁל אוֹתִיּוֹת קִטְנוֹת. א' הוּא אֶחָד,
וְסוּד שֶׁל אֶחָד, יוֹצֵא וּמְתַגַּלֵּם בְּסוּד
שְׁלֵמֻטָּה, הָאִיבָרִים הָעֲלִיוֹנִים שֶׁמִּתְחַבְּרִים
בְּאֶחָד, וְהֵם אֶחָד. וְעַם כָּל זֶה אֵינּוּ אֶלָּא
אִיבָר אֶחָד. מְשׁוּם שֶׁכְּשִׁיּוֹצֵאת א' וְנִתְנַת
בְּרֵאשׁ, יוֹצֵאת בְּאוֹתוֹ הַדִּיּוּקָן שֶׁל הָאֲחֵרִים
הִלְלוּ שֶׁהֲצַטְרְכוּ לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ, וְכְשִׁיּוֹצֵאת
א', מְרַאֶה לְשִׁתֵּי הַדְּרָגוֹת הָאֲחֵרוֹת
שֶׁהֲצַטְרְכוּ לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ, שֶׁהֵם הַשְּׂמָאל
וְהָאֲמִצְעָה, וְכֻלָּם נֶאֱחָזִים יַחַד, וְנִרְאִים
בְּדִיּוּקָן שְׁלוֹ. כִּיּוֹן שֶׁנִּמְצְאוּ וְהִתְיַשְּׁבוּ
בְּמִקְוָמָם אוֹתָם שְׁנֵי הָאִיבָרִים הָאֲחֵרִים,
חֲזוּרָת א' וּמִתְיַשְּׁבֵת בְּמִקְוָמָה בְּרֵאשׁ, בְּצַד
הַיָּמִין.

סוּד וּבְאוֹר הָאוֹתִיּוֹת וּפְנִימִיּוֹתָן כִּנְגַד שְׁשִׁים
רְבּוֹא

אִיךָ עֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? כְּשִׁיּוֹצֵאוּ
הָאוֹתִיּוֹת, הָאוֹת הַרְּאשׁוֹנָה שִׁיּוֹצֵאָה,
הַרְּאשׁ לְכָל הָאוֹתִיּוֹת, הִיא א'. מֵה עֲשֵׂה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? הַתְּעַטֵּף בְּאוֹתָהּ הָאוֹת
וּבְרֵאשׁ שְׁמִים. וּבְאוֹת הַזֶּה בְּרֵאשׁ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת סוּד הַיְחֻד, שֶׁהֵם שְׁלֵשׁ דְּרָגוֹת,
וְהֵם שְׁמִים, סוּד אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, וְהָרִי
זֶה נִתְבָּאָר. כִּיּוֹן שֶׁנִּבְרְאוּ שְׁמִים בְּסוּד הַזֶּה,
טָרַם שֶׁנִּקְרְשׁוּ וְלֹא הִגְלִידוּ הַשְּׁמִים, שֶׁהָרִי

לָתֵת הַשְּׂכָל וְחֻקָּמָה וּמִדְּע לְכָל הַגּוֹף
וְלַהֲסִיעַ כָּל הַגּוֹף, וְלָתֵת חֲדוּהָ לְמַעֲלָה
וְלַמַּטָּה הַכֹּל כְּרֵאוּי. עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם
אוֹתִיּוֹת הֵם הַכֹּלֵל שֶׁל סוּד הַגּוֹף, וְכֻלָּם
הִתְחַלְקוּ בְּאִיבָרֵי הַגּוֹף. וּמִסוּד הָאוֹתִיּוֹת
הַגּוֹף נִשְׁלַם. נִשְׁאַרוּ אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת, שֶׁהֵן
עֲשָׂר. שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה אוֹתִיּוֹת הֵן רֵאשׁוֹנוֹת,
שְׁאוֹתָם הָאִיבָרִים קִיּוּמוֹ שֶׁל כָּל הַגּוֹף,
שִׁיְהִיָּה כָּל אִיבָר וְאִיבָר עַל תְּקוּנּוֹ. וְאַף עַל
גַּב שִׁישׁ בָּהֶם בְּאוֹתִיּוֹת אוֹתִיּוֹת שֶׁנִּרְאוֹת
בְּזָכָר, וְאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּרְאוֹת בְּנִקְבָה. כְּמוֹ א'
זָכָר, ב' נִקְבָה. ג' זָכָר, ד' נִקְבָה. ה' נִקְבָה,
ו' זָכָר. וְכֵן כָּל הָאוֹתִיּוֹת הָאֲחֵרוֹת, מֵהֵן
כְּלוּלוֹת בְּזָכָר, וּמֵהֵן כְּלוּלוֹת בְּנִקְבָה. וְאִם
תֹּאמַר, אִם כֵּן, אִיךָ נִבְנְהָ אָדָם בְּסוּד שֶׁל
עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת? שֶׁהָרִי
כְּשֶׁמִּסְתַּכְּלִים, וְנִבְחָרוּ הָאוֹתִיּוֹת שֶׁהֲצַטְרְכוּ
וְרֵאוּיּוֹת הֵיוּ לְזָכָר - אֵין, רַק שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה,
כִּנְגַד שְׁנַיִם עֲשָׂר אִיבָרִים! אֶלָּא וְדַאי, כָּל
הָאוֹתִיּוֹת כְּלוּלוֹת בְּסוּד שֶׁל זָכָר, וְאוֹתָם
עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת - אוֹתִיּוֹת זְכָרִיּוֹת
וְאוֹתִיּוֹת נִקְבִיּוֹת. מְשׁוּם שֶׁכָּל הָאִיבָרִים,
יֵשׁ אִיבָר בְּאוֹתָם פְּרָקִים, שֶׁהֵם כְּלוּלִים זֶה
עִם זֶה וְנִכְנָסִים זֶה בְּזֶה. מִי שֶׁנִּכְנָס הוּא
זָכָר, הֵהוּא שֶׁמִּקְבֵּל אוֹתוֹ בְּתוֹכּוֹ הִיא
הַנִּקְבָה. בְּכָל הָאִיבָרִים יֵשׁ זָכָר וְנִקְבָה,
וְנִכְנָסִים זֶה בְּזֶה כְּזָכָר בְּנִקְבָה. וּמְשׁוּם כֵּן,
כָּל הָאוֹתִיּוֹת עוֹלוֹת בְּסוּד שֶׁל זָכָר וְנִקְבָה.
וְכָל הָאוֹתִיּוֹת צְרִיכוֹת אֱלוֹ אֶת אֱלוֹ,
וְלַהֲתַחַבֵּר אֱלוֹ בְּאֱלוֹ. (א"ב ג"ד ה"ו, אַחַד זָכָר
וְאֶחָד נִקְבָה) נִכְנָס זֶה לְזֶה כְּמוֹ זָכָר בְּנִקְבָה.
עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת כְּלוּלוֹת
בְּנִקְבָה לְמַטָּה, וְהֵן אוֹתִיּוֹת קִטְנוֹת. שֶׁהָרִי

כה נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש להם: כו כל היום

זוהר תהלים

אף כף האותיות, כשהתמלאו עולים לששים. אלף בית גימל דלת הא וזין חית טת יוד כף למד מם נון סמך עין פא צדי קוף ריש שין תו. אלו הם עלית האותיות לששים רבוא, כדי שתהיה שלמות בסוד האותיות בכל האיברים. נשארו עדין שתים עשרה אותיות, והן מם הסתומה, צדי ארפה, נון, פא, כף, והן האותיות האחרות הכפולות מנצפ"ך. והן עולות לשתיים עשרה אותיות. וכשכל האותיות נשלמו, עולות לשבעים אותיות אותיות, סוד השם הקדוש שהקדוש ברוך הוא נקרא בהן. חשבון ישראל שבעים נפש, ושתי אותיות שהם עדים בתוכם, ונכללות בהם, והן י"ה, שכתוב (תהלים קכב) ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל. ועל זה הסוד, הראובני השמעוני. והרי פרשיה, וכלן עולות לשבעים ושתיים. כמו כן אלפ"א בית"א, שכל האותיות עולות לסוד של שבעים ושתיים אותיות, שהכל יהיה סוד של גוף שלם, הסוד של אדם, סוד המרכבה העליונה, סוד השם החקוק. משום כף כל האותיות עולות בעלית המרכבה העליונה בדיוקנם וגופם, שהכל יהיה סוד אחד פראוי. כל האותיות, כשמתחברות ונחקקות בחקיקותיהן בסוד של שבעים ושתיים אותיות חקוקות, נעשות כלן גוף אחד.

נער הייתי גם זקנתי - למדנו הפסוק הזה
אמר אותו שרו של עולם

נער הייתי גם זקנתי (לו, כה): נזוהר -

היו טמירים בתוך המים, הסוד של האות א', שהיא לימין. לאחר שנקרשו מתוך המים, יצאה האות ו', מצירת בציוור של התגלמות בדיוקן של אדם. ועם כל זה לא נחסר מאותו דיוקן של האות א' כלום, וחזרה והתישבה במקומה. התחיל האור של האות הזו להאיר מראש העולם לסוף העולם. גנו את אורו באות אחרת, ועשה לאות הזו בי"ת אחד, לגנו אורו בתוכו, ונגנו אותו אור בתוכו. ומהשעה ההיא נגנו ונטמן, ולא יצא לעולם, פרט לשביל דק אחד, שנמשך חוט אחד ממנו, וממנו נזון העולם ועומד במקומו. מן האות הזו נבנה הכל. מהאות הזו נזון הכל. באות הזו שמר הקדוש ברוך הוא את ישראל ושבר את שונאיהם לפניהם. זהו שכתוב (שמות טו) ימינה ה' נאדרי בכח ימינה ה' תרעץ אויב. בשעה שגרמו החטאים, מה כתוב? (איכה ב) השיב אחר ימינו. אז באותו הזמן גלו ישראל מן הארץ, ושלטו בהם שונאיהם. א' התישבה בזרוע, בסוד ותקף וכח, שהם שני צדדים אחרים שהחזיקו בו, והיא זרוע הימין. ב' נכללה בתוכה, וכונסת אותה כנגדה, כנקבה שנקנס לתוכה זכר. משום כף כל האותיות, אחת זכר ואחת נקבה. א' התפשטה לאותיות אחרות, ונשלמו בשלמות, לטל שתי דרגות אחרות אלף, להיות השלמות שלו. וזה סוד והחונים עליו מטה פלוני. והחונים עליו - שתי דרגות באחת. עד שעולות האותיות לששים רבוא, כחשבון שבטי ישראל, שהם שנים עשר, ועולים לששים רבוא.

חֹזֵן וּמְלֹחֵה זֹרְעוֹ לְבִרְכָּתָהּ: כֹּה סוּר מִדַּע וְעֵשֶׂה טוֹב וְשִׁכֵן לְעוֹלָם: כֹּה בִי יְחֹנְנוּ
 אֱהָב מִשְׁפָּט וְלֹא יַעֲזֹב אֶת חֲסִידָיו לְעוֹלָם נִשְׁמְרוּ וְזֹרַע רְשָׁעִים נִכְרַת:
 כֹּה צַדִּיקִים יִירָשׁוּ אֶרֶץ וְיִשְׁכְּנוּ לְעַד עָלֵיהֶּ: לִּפְי צַדִּיק יִהְיֶה חֲכָמָה וּלְשׁוֹנוֹ תִּדְבֵר

—== זוהר תהלים ==—

שְׂאִין נִפְרָדִים, וְלִכְן לֹא צְרִיךְ לְתַבַּע אוֹתָהּ.
 אָמַר לוֹ, וּבְזִמְן הַגְּלוּת לֹא כֵּן? אָמַר לוֹ,
 כְּתוּב זֹרְעוֹ, וְאִינוּ. מְתִי יוֹצֵא? כְּשֶׁהִנְקָה
 בְּדַבּוּק אֶחָד עִם הַזְּכָר. וְאִם תֹּאמַר, לֹא
 רְאִיתִי צַדִּיק נֶעְזֵב - בְּזִמְן שֶׁל הַגְּלוּת מֵה
 הִיא?

אָמַר זֶה אֲחִינוּ לְמַעְלָה וְלֹא נֶעְזֵב
 לְעוֹלָמִים. בְּזִמְן אַחֵר לֹא נֶעְזֵב
 מֵהִנְקָה, אֲחִינוּ לְמַעְלָה וְאֲחִינוּ לְמַטָּה.
 אֲחִינוּ לְמַעְלָה - בְּזִמְן שֶׁל הַגְּלוּת. בְּזִמְן
 אַחֵר אוֹחֲזוֹ אֶת שְׁנֵי הַצְּדִיקִים, לְמַעְלָה
 וְלְמַטָּה, וְלְעוֹלָם אִינוּ נֶעְזֵב.

"צַדִּיקִים יִירָשׁוּ אֶרֶץ וְיִשְׁכְּנוּ לְעַד עָלֵיהֶּ"
 (לו', כט): [זוהר תורה; זוהר חלק א']

דף קנג: אמר רבי שמעון בוא וראה
 התעוררות האהבה של כנס"ת ישראל ל
 להקדוש ברוך הוא נשמותיהם של
 הצדיקים למטה מעוררים לה, לפי שהם
 באים מצד המלך מצד של בחינת זכר,
 והתעוררות הזאת מגיע להשכינה מצד
 בחינת זכר ונתעורר אהבה, נמצא שבחינת
 זכר מעורר חביבות ואהבה להשכינה,
 ובכך היא נקשרת באהבה אל הקדוש ברוך
 הוא, כדמיון זה השתוקקות מדת המלכות
 להעלות מים תחתונים לעומת מים
 עליונים אינה אלא בנשמותיהם של
 צדיקים, וכאם הם הצדיקים בעולם הזה

בראשית פ' לר לר (דף צה.) אי לך ארץ שמלכך
 נער - זו הארץ שלמטה. שלמדנו, כל שאר
 ארצות שאר העמים עובדי עבודה זרה,
 נתנו לגדולים מגנים שממנים עליהם.
 ומעל לכלם ההוא שכתוב בו (תהלים לו) נער
 הייתי גם זקנתי. ולמדנו, הפסוק הזה אמר
 אותו שרו של עולם, ועל כן כתוב אי לך
 ארץ שמלכך נער. אוי לעולם שיונק מהצד
 הזה. וכשישראל בגלות, יונקים כמי
 שיונק מרשות אחרת.

נער הייתי גם זקנתי (לו', כח): [זוהר - בראשית
 פ' ויצא (דף קסב.)] עוד שאל רבי ייסא
 ואמר, כתוב (תהלים לו) נער הייתי גם זקנתי
 וגו'. הפסוק הזה פירושו ששרו של עולם
 אמר אותו. הוא אמר אותו בְּחֲכָמָה יוֹתֵר
 מִמָּה שְׁחֹשֵׁבִים בְּנֵי אָדָם. אָמַר לוֹ, בְּנֵי,
 יָפָה הוּא, שֶׁהָרִי בִּיחוד הַקָּדוֹשׁ נֹאמַר נֶעַר
 הִיְתִי גַם זָקֵנְתִי. וְכֵן הוּא, וְלֹא רְאִיתִי צַדִּיק
 נֶעְזֵב - זֶה הַשִּׁבְחָה שֶׁל הַיְחוד שֶׁלֹא נִמְצָא
 יוֹם לֵלֵא לִילָה, שֶׁהִנֵּה הַלִּילָה תְּמִיד נִמְצָא
 בוֹ, וְהַצַּדִּיק אֲחִינוּ לְמַעְלָה וְאֲחִינוּ לְמַטָּה.

וְזָרְעוּ מִבְּקֶשׁ לֶחֶם, מֵה הוּא? אֵלָּא בְּשַׁעַה
שְׁזֹרֵק וְנִשְׁפַּע הַזֶּרַע, אִינוּ תוֹבַע אֶת
הַנְּקָה, שֶׁהָרִי הִיא שׁוֹרָה עִמוֹ, שְׂאִין
נִפְרָדֵת מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים וְזִמְנָה הִיא אֲצִלוֹ,
שֶׁהָרִי אֵין זֶרַע שׁוֹפַע אֵלָּא בְּשַׁעַה שֶׁהִנְקָה
זִמְנָה, וְהַשׁוֹקֵת שְׁנִיָּהּ יַחַד בְּדַבּוּק אֶחָד,

מִשְׁפָּט: לֹא תִזְרֹת אֱלֹהֵינוּ בְּלִבּוֹ לֹא תִמְעַד אֲשֶׁרֵינוּ: לֵב צוֹפֵה רָשָׁע לְצַדִּיק
 וּמִבְּקֵשׁ לְחַמּוֹתָיו: לֵב יְהוָה יִחְנֶנּוּ לֹא יַעֲזֹבֵנוּ בְיָדוֹ וְלֹא יִרְשָׁעֵנוּ בְּהַשְׁפָּטוֹ:
 לֵד קָנֶה אֶל יְהוָה וְשָׁמֵר דְרָבּוֹ וִירוֹמָמְדָה לְרֵשֶׁת אֶרֶץ בְּהַפְרֵת רִשְׁעִים
 תִּרְאֶה: לֵה רְאִיתִי רָשָׁע עָרִיץ וּמִתְעַרֵּה בְּאַזְרָח רַעֲנָן: לוֹ וַיַּעֲבֹר וְהִנֵּה אֵינְנוּ
 וְאִבְקָשָׁהּ וְלֹא נִמְצָא: לוֹ שָׁמֵר תָּם וְרָאָה יִשְׂרָאֵל בִּי אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם:
 לֵה וּפְשָׁעִים נִשְׁמְדוּ יַחַדוּ אַחֲרִית רִשְׁעִים נִבְרָתָה: לט וְתִשְׁוַעַת צַדִּיקִים מִיְהוָה
 מְעוֹזָם בְּעַת צָרָה: מ וַיַּעֲזֹרֵם יְהוָה וַיַּפְלִטֵם וַיַּפְלִטֵם מִרִשְׁעִים
 וַיִּוְשָׁעֵם בִּי חֲסוּ בִּי:

————— זוהר תהלים —————

ובעולם הבא, שעליהם מתקיימים עליונים ותחתונים, ועל כן: "וצדיק יסוד עולם" (משלי י, כה) כתבו סתם וסוד של הכל שהצדיק הוא יסוד למעלה, והוא יסוד למטה, וכנסת ישראל נכללת מן צדיקים מלמעלה ומלמטה. צדיק מצד זה וצדיק מצד זה יורשים אותה, זהו שכתוב: "צדיקים יירשו ארץ", "יירשו ארץ" ודאי, בוא וראה הצדיק יורש לה לזאת הארץ וממשיך עליה ברכות בכל יום, ונשפע לה ממתקים ומעדנים בהמשכה עליונה שנמשך אליה, והרי נתבאר הענין.

זיו הזוהר

המלכות, והרי זה כח המשפיע שלהם מלמטה במדת המלכות, ועל ידי זה הצדיק שלמעלה שהוא היסוד משפיע בהמלכות שפע ממעל.

סה. סתם עולם יש לדורש על עולם הזה וגם על עולם העליון. סו. פירוש על יסוד היינו כח המשפיע, והצדיק שלמטה מעורר בעבודתו מיון נוקבין במדת

לח א מזמור לדוד לחזקיר: ב יהוה אל בקצףך תוכיחני ובחמתך תיפּרני: ג פי חציוך נחתו בי ותנחת עלי ידך: ד אין מתם בכשרי מפני ועמך אין שלום בעצמי מפני הפאתי: ה פי עונתי עברו ראשי במשא כבוד וכברו מפני: ו הכאישו נמקו חבורתי מפני אולתי: ז נעויתי שחתי עד מאד כל היום קדר הלכתי: ח פי כסלי מלאו נקלה ואין מתם בכשרי: ט נפונותי ונדביתי עד מאד שאנתי מנחמת לפי: י אדני נגדך כל תאנתי ואנחתי מן לא נסתרה: יא לפי סחרחר עזבני כחי ואור עיני גם הם אין אתי: יב אחבי ורעי מנגד נגעי יעמדו וקרובי מרחק עמדו: יג וינקשו מבקשי נפשי ודרשי רעתי דברו הזות ומרמות כל היום יהנו: יד ואני בחרש לא אשמע וכלם לא יפתח פיו: טו ואהי כאיש אשר לא שמע ואין בפיו תוכחות: טז פי לך יהוה הוצלתי אתה תענה אדני אלהי: יז פי אמרתי פן ישמחו לי כמוט רגלי עלי הגדילו: יח פי אני לצלע נכון ומכאובי נגדי תמיד: יט פי עוני אניד אראג מחפאתי: כ ואיבי חיים עצמו ורבו שנאי שקר: כא ומשלמי רעה תחת טובה ישמנוני תחת (רדופ) רדפי טוב: כב אל תעזבני יהוה אלהי תרחק מפני: כג הושה לעזרתי אדני תשועתי:

שימוש תהלים

אם יעץ עליך רע

ה' אל בקצף תוכיחני וגו' (לח, ב): [שימוש תהלים לפרק לח]. להנצל מלשון הרע שסופר ממונו. ואם יעץ איש בליעל עליך רע קום בשחרית וצא לאויר לצלי יתיה. ושם שלו א"ה.

זוהר תהלים

"ומשלמי רעה תחת טובה ישמנוני תחת רדפי טוב" (לח, כא): [זוהר חלק א' דף דא]. אמר רבי יוסי כתוב "אל תאמר אשלמה רע קנה לה' וישע לך" (משלי כ, כב), התחלת המקרא אזהרה שלא ישלם אדם רע למי שעשה לו טובה, כמו שכתוב: "ומשלמי רעה תחת טובה וגו'", לפי שכתוב: "משיב רעה תחת טובה לא תמוש רעה מביתו" (משלי יז, יג), וסוף המקרא מזהיר אפילו למי ששלמו לו רעה

תחת טובה שעשה למי, שאין לו לשלם רעה תחת הרעה שהוא ששלמו לו, אלא "קנה לה' וישע לך" (משלי כ, כב).

"חוששה לעזרתי אדני תשועתי" (לח, כג): [זוהר חלק ב' דף טז]. אמר רבי חייא בוא וראה שבכל מקום הקדוש ברוך הוא תובע עלבון הצדיקים יותר מעל שלו, שהרי כמה הם בני העולם שמחרפים ומגדפים למעלה, כגון סנחריב חרף וגדף ואמר: "מי בכל אלהי הארצות וגו'"

— — — — — תהלים — — — — —

מה כתוב: "וְתִיבֶשׂ יָדוֹ וּגְוִ" (מלכים א' יג, ד) ולא יכל להשיבה אליו, פרעה חרף וגדף ואמר: "מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקִלּוֹ" (שמות ה, ב), והקדוש ברוך הוא לא תבע ממנו אלא על סירובו מלשלח את ישראל, זכאים הם הצדיקים שהקדוש ברוך הוא חפץ בכבודם יותר מעל שלו.

(מלכים ב' יח, לה), והקדוש ברוך הוא מחל ולא תבע ממנו, וכיון שהושיט ידו על חזקיה מה כתוב: "וַיֵּצֵא מִלְּאֲדָהּ ה' וַיִּן בְּמַחְנֶה אֲשׁוּר וּגְוִ" (שם יט, לה), ירבעם בן נבט היה עובד עבודה זרה ומקטר אליה ומזבח אליה, והקדוש ברוך הוא לא תבע ממנו, וכאשר בא עדו הנביא וניבא עליו והושיט ירבעם ידו לנגדו,

ז' לחודש

ל א לְמַנְצַחַת (לִידִיתוֹן) לִידִיתוֹן מִזְמוֹר לְדָוִד: ב אִמְרָתִי אֲשַׁמְרָה דְרָכֵי מַחְטָא בְּלִשׁוֹנִי אֲשַׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעַד רָשָׁע לְנַגְדִּי: ג נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וּכְאֹבִי נְעֹפֵר: ד חֵם לְבִי בְּקִרְבִּי בְּחִינֵי תַבְעַר אִשׁ דְּבִרְתִּי

שימוש תהלים

למתענה

אמרתי אשמרה וגו' (לט, ב): [שימוש תהלים לפרק לט]. קום בעלות השחר ותצא לאויר ותאמר שבעה פעמים עם השם תתעלה ושם שלו הוא ה"י. ה' מן "השע מומני, י' מן "אמרתי.

זוהר תהלים

נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וּכְאֹבִי נְעֹפֵר - פְּסוּק זֶה אִמְרָה אוֹתוֹ כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת

נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וּכְאֹבִי נְעֹפֵר (לט, ב): [זוהר - בראשית 9'

בראשית (דף 97 ב) אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתוּב (תהלים לט) נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וּכְאֹבִי נְעֹפֵר. נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה, פְּסוּק זֶה אִמְרָה אוֹתוֹ כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת. מָה הַטַּעַם? בְּגָלָל שְׁקוּל מְנַהֵיג אֶת הַדְּבֹר, כִּינּוּן שֶׁהִיא בְּגָלוֹת. קוּל נִפְרָד מִמֶּנָּה, וְדְבֹר לֹא נִשְׁמַע, וְעַל זֶה נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה וְגו'. מָה הַטַּעַם? בְּגָלָל שֶׁהַחֲשִׁיתִי מְטוֹב, שְׁלֹא הוֹלֵךְ קוּל אִתָּה. וְיִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים (שם סה) לָךְ דוּמְיָה תִּהְיֶה. מָה זֶה דוּמְיָה? זוֹ תִּהְיֶה לְדָוִד, שֶׁהִיא דוּמְיָה בְּגָלוֹת וְשׁוֹתֶקֶת כְּלִי קוּל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מָה זֶה לָךְ? בְּגָלָלָךְ הִיא דוּמְיָה וְשׁוֹתֶקֶת שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנָּה קוּל.

בשש מאות שנים לאַלף הששי יפתחו שערי החכמה למעלה ומענינות של חכמה למטה

נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וּכְאֹבִי נְעֹפֵר (לט, ב): [זוהר - בראשית 9'

שְׁלֹשָׁה הֵם שְׁגוּרָמִים רְעָה לְעֶצְמָם אַחַד מֵהֶם זֶה - מִי שְׁמַקְלֵל עֲצָמוֹ

אִמְרָתִי אֲשַׁמְרָה דְרָכֵי מַחְטָא בְּלִשׁוֹנִי אֲשַׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעוֹד רָשָׁע

לְנַגְדִּי (לט, ב): [זוהר - ויקרא 9' פנחס (דף רמ"ו)]. וּבַחֲבוּר הַקְּדוּמוֹן, שְׁלֹשָׁה הֵם שְׁגוּרָמִים רְעָה לְעֶצְמָם - שְׁנַיִם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאַחַד בְּעוֹלָם אַחֵר. וְאֵלּוּ הֵם: מִי שְׁמַקְלֵל עֲצָמוֹ, שְׁלַמְדָּנוּ, מְמַנֶּה אֶחָד מִפְּקָד לִפְנֵי הָאֲדָם, וּבִשְׁעָה שְׁמַקְלֵל עֲצָמוֹ אוֹתוֹ הָאֲדָם, מְמַנֶּה זֶה, וְשׁוֹבְעִים אַחֲרָיו שְׁמַמְנִים תַּחְתָּיו, נוֹטְלִים אוֹתוֹ דְּבוּר וְאוֹמְרִים אָמֵן, וּמַעֲלִים אוֹתָהּ לְמַעַלְה וְדַנִּים אוֹתָהּ, וְהוּא רוֹדֵף אַחֲרָיו עַד שְׁעוֹשָׂה אוֹתוֹ וּמְשַׁלֵּם לוֹ אוֹתוֹ דְּבוּר. מִי לָנוּ גְדוֹל מִמֶּשָׁה, שְׁאָמַר (שמות לב) וְאִם אֵין מְחַנֵּי נָא מִךְ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ, וְאָמַר לְצַרְךָ, וְאָף עַל גֹּב שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה רְצוֹנוֹ, עִם כָּל זֶה לֹא נִצּוֹל מֵעַנְשׁ, וְהָרִי נִתְבָּאָר שְׁלֹא נִזְכַּר בְּפִרְשַׁת וְאִתָּה תִּצְוֶה, וְנִמְחָה מִשָּׁם. וְהָרִי פִּרְשׁוּהוּ. מִי לָנוּ גְדוֹל מִדָּוִד הַמְּלִךְ שְׁאָמַר (תהלים לט) אִמְרָתִי אֲשַׁמְרָה דְרָכֵי מַחְטָא בְּלִשׁוֹנִי אֲשַׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעוֹד רָשָׁע לְנַגְדִּי. מָהוּ בְּעוֹד רָשָׁע לְנַגְדִּי? הַמְּמַנֶּה הֵהוּא הַמְּפַקֵּד עַל זֶה, וְלוֹקַח הַדְּבֹר הֵהוּא לְקַלְקֵל לוֹ לְאָדָם.

בְּלִשְׁוֹנֵי הַחֹדְיָעֲנִי וְהַנְּזֹאֵה קָצִי וּמִדַּת יָמֵי מַה הִיא אֲדַעַה מַה חָדַל אָנֹכִי:
וְהַיָּה מִפְּחוֹת נִתְתָּה יָמֵי וְחִלְדֵי כְּאִין נִגְדָה אֵךְ כָּל הַכֵּל כָּל אָדָם נֶצַב סְלָה:

— זוהר תהלים —

מְכַשְׁמְעָרִיב הַשְּׁמֵשׁ לְהַכְנִס לְשִׁבְתָּ, אֵךְ כָּךְ
גַּם, וְסִימָן לְדָבָר - (בראשית ז) בְּשִׁנְתַּ שֵׁשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה לַחַיִּי נַח וְגו' נִבְקָעוּ כָּל מַעְיָנוֹת
תְּהוֹם רַבָּה.

שְׁנֵי קִצִּים הֵם אֶחָד לְיָמִין וְאֶחָד לְשְׂמָאל -
צְדִיקִים וְרָשָׁעִים

הַחֹדְיָעֲנִי ה' קָצִי וּמִדַּת יָמֵי מַה הִיא
אֲדַעַה מַה חָדַל אָנֹכִי (למ, ה). [זוהר

- בראשית 9' נח (97 גו.)] רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח,
(תהלים לט) הַחֹדְיָעֲנִי ה' קָצִי וּמִדַּת יָמֵי מַה
הִיא אֲדַעַה מַה חָדַל אָנֹכִי. אָמַר דּוֹד לְפָנָי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שְׁנֵי קִצִּים הֵם, אֶחָד
לְיָמִין וְאֶחָד לְשְׂמָאל, וְהֵם שְׁתֵּי דְרָכִים
לְלֶכֶת בְּהֵם בְּנֵי אָדָם לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם. קֵץ
לְיָמִין - שְׁכָתוֹב (דניאל יב) לְקֵץ הַיָּמִין. וְקֵץ
לְשְׂמָאל - שְׁכָתוֹב (איוב כח) קֵץ שָׁם לַחֲשָׁךְ
וּלְכָל תְּכָלִית הוּא חוֹקֵר [אבן אפול וצלמות,

מַה זֶה וּלְכָל תְּכָלִית הוּא חוֹקֵר? מִי הוּא הַחוֹקֵר?
אֵלָּא אוֹתוֹ קֵץ לְשְׂמָאל שֶׁמַּחֲשִׁיךְ פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת].
מַהוּ וּלְכָל תְּכָלִית? בְּזִמָּן שְׁשֵׁרוּי הַדִּין עַל
הָעוֹלָם לְהַשְׁמִיד - אֲבָן אֶפֶל וְצִלְמוֹת. קֵץ
שָׁם לַחֲשָׁךְ - זֶה מְלֶאכֶת הַמּוֹת, זֶה נֶחֱשׂ. קֵץ
כָּל בָּשָׂר, קֵץ שָׁם לַחֲשָׁךְ, שְׁהָרִי מֵצַד שֶׁל
הַתּוֹךְ הַזֶּהב הוּא כָּא. וּלְכָל תְּכָלִית - בְּזִמָּן
שְׁדִין שְׁרוּי עַל הָעוֹלָם, הוּא חוֹקֵר לְהִיּוֹת
קְטָגוֹר לְעוֹלָם לְהַחֲשִׁיךְ פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת. קֵץ
לְיָמִין, כְּמוֹ שְׂאֲמָרְנוּ שְׁכָתוֹב לְקֵץ הַיָּמִין.
אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדִנְיָאֵל: וְאַתָּה
לֵךְ לְקֵץ וְתָנוּחַ. אָמַר לוֹ: מְנוּחָה בְּעוֹלָם

וִירָא (97 ק"ו.) אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּמוֹ זֶה כְּתוּב
(ישעיה ס) אָנֹכִי ה' בְּעַתָּה אֲחִישְׁנָה. מַהוּ
בְּעַתָּה? בְּעַת ה'. שְׁתָּקוּם מִן הָעֶפֶר, אֲזַ
אֲחִישְׁנָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְעַם כָּל זֶה, יוֹם
אֶחָד הִיא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הָעֶפֶר וְלֹא
יוֹתֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּךְ אָמְרוּ, אֲבָל כֹּא
רָאָה הַסּוֹד שֶׁלְמַדְנוּ. בְּשַׁעַה שְׁכָנַסַּת יִשְׂרָאֵל
גָּלְתָה מִמְּקוֹמָהּ, אֲזַ אוֹתִיוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
כְּבִיכּוֹל נִפְרְדוּ, שְׁנִפְרְדָה ה"א מִן וְא"ו,
וּמִשׁוּם שְׁנִפְרְדוּ מַה כְּתוּב? (תהלים לט)
נֶאֱלַמְתִּי דוּמִי"ה, מִשׁוּם שֶׁהִסְתַּלַּק וְא"ו
מִה"א וְקוֹל לֹא נִמְצָא, אֲזַ הַדְּבוּר נֶאֱלָם,
וְלִכְּנֵן הִיא שׁוֹכְכַת לְעַפָּר כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם
הַזֶּה שֶׁל ה"א. וּמִיָּהוּ? הָאֵלֶף הַחֲמִישִׁי.
וְאֵךְ עַל גַּב שֶׁהַקְּדִימָה בְּגִלוּת עַד שֶׁלֹּא
נִכְנַס אוֹתוֹ הָאֵלֶף הַחֲמִישִׁי, הַסּוֹד שֶׁל ה"א.
וּכְשִׁיבָא הָאֵלֶף הַשְּׁשִׁי, שֶׁהוּא הַסּוֹד שֶׁל
וְא"ו, אֲזַ וְא"ו יָקִים אֶת ה"א.

בְּזִמָּן שֵׁשׁ פְּעָמִים עֲשָׂר שְׁשִׁים נֶפֶשׁ, אֲזַ
שְׁרָמוֹת שֶׁל וְא"ו עֲשָׂר פְּעָמִים, וְא"ו
שֵׁשׁ פְּעָמִים עֲשָׂר, [שוא"ו] וְא"ו עוֹלָה
[בעשר] בִּי, וְא"ו יוֹרְדַת בְּה"א. נִשְׁלַמְתָּ
וְא"ו בְּתוֹךְ עֲשָׂר שֵׁשׁ פְּעָמִים, אֲזַ הֵם
שְׁשִׁים לְהַקִּימָה מִהָעֶפֶר. וּבְכָל שְׁשִׁים
וְשִׁים מֵאוֹתוֹ הָאֵלֶף הַשְּׁשִׁי מִתְחַזְקַת
ה"א, וְעוֹלָה בְּדִרְגוֹתֶיהָ לְהַתְחַזֵּק. וּבְשֵׁשׁ
מֵאוֹת שָׁנִים לְאֵלֶף הַשְּׁשִׁי יִפְתָּחוּ שְׁעָרֵי
הַחֲכֵמָה לְמַעְלָה וּמַעְיָנוֹת שֶׁל חֲכֵמָה
לְמַטָּה, וְיִתְתַּקֵּן הָעוֹלָם לְהַכְנִס לְשִׁבְעֵי.
כְּמוֹ בֶּן אָדָם שֶׁמַּחֲקֵן בְּיוֹם שְׁשִׁי

ז אף בצלם יתהלך איש אף הכל יהמיון יצבר ולא ידע מי אספם: ה ועתה מה

זוהר תהלים

אמר רבי יהודה, הרי שמעתי מרבי שמעון שפסוק זה נאמר על אותם הימים שנגזרו עליו מאדם הראשון, שהם שבעים, שהרי נאמר שחיים בכלל לא היו לו, אלא שאדם נתן לו מאותם ימים שלו שבעים שנים. וסוד זה, וילון לא משמש כלום, והלבנה לא מאירה כלל מעצמה, ושבעים שנים מאירות לה בכל צדדיה, והם חיי דוד סתם. ועל זה רצה דוד מהקדוש ברוך הוא לדעת סוד זה, ועל מה אין חיים ללבנה מעצמה, ולדעת את העקר שלה.

ומדת ימי מה היא - זוהי דרנה [של העולם] עליונה נסתרת שעומדת על כל אותם הימים שהם חיים שלה, מקום שמאיר לכל. אדעה מה חדל אני - אמר דוד, אדע על מה חדל אני אור מעצמי ונמנע ממני כשאר כל אותם האורות העליונים שיש להם לכלם חיים, ואני על מה אני חדל ועל מה נמנע ממני. וזהו מה שרצה דוד לדעת, ולא נתנה לו רשות לדעת.

באתי אליך לבקש ממך שלשה דברים. אחד - שכאשר תאמר דברי תורה ותזכיר מאותם דברים שאני אמרתי שתאמר אותם בשמי. ומעשה פטירת רבי יצחק

אף בצלם יתהלך איש אף הכל יהמיון יצבר ולא ידע מי אספם (למ, ט): זוהר - בראשית פ' ויחי (דף ע"ד) רבי יצחק היה יושב יום אחד על פתחו של רבי יהודה והיה עצוב. יצא רבי יהודה ומצא אותו

הזה או בעולם ההוא? אמר לו: בעולם ההוא, כמו שנאמר ינחו על משכבותם. (דניאל יב) ונתעמד לגורלך לקץ הימיו, אמר לו, 'עולם? אמר לו, ותנוח. אמר לו: בזמן שיקומו מהעפר, אקום ביניהם או לא? אמר לו: ותעמד. אמר לו: הרי ידעתי שיקומו כמות כמות, מהם של צדיקי אמת ומהם של רשעי העולם, ולא ידעתי עם מי מהם אקום. אמר לו: לגורלך. אמר לו: הרי אמרת ואתה לך לקץ. יש קץ לימין ויש קץ לשמאל, ולא ידעתי לאיזה קץ, לקץ הימין או לקץ הימין? אמר לו: לקץ הימין. גם כאן דוד אמר לקדוש-ברוך-הוא, (תהלים ט), הודיעני ה' קצי, מהו חלק גורלי. ולא נחה דעתו עד שהתבשר שיהיה לימין, שכתוב (שם ק) שב לימיני.

בן אדם כשזוכה בעולם הזה במעשים טובים הימים שלו מתרבים למעלה מאותו מקום שהוא מדת ימיו

הודיעני ה' קצי ומדת ימי מה היא אדעה מה חדל אני (למ, ה). זוהר

- בראשית פ' ויחי (דף ע"ד) בא ראה, ימי בן האדם כשזוכה בעולם הזה במעשים טובים, הימים שלו מתרבים למעלה מאותו מקום שהוא מדת ימיו. פתח ואמר, (תהלים ט) הודיעני ה' קצי ומדת ימי מה היא וגו'. פסוק זה בארוהו. אבל בא ראה, קצי - זה קץ הימין, שנקשר בדוד. ומדת ימי מה היא - זהו שמתמנה (שיש מונה) ממש על ימיו.

— תהלים — זוהר תהלים —

שלא רגיל להכנס - לא יכנס. נכנסו רבי יצחק ורבי יהודה, קשר את מלאך המות בחוץ. התבונן רבי שמעון, וראה שעד עכשו טרם הגיע זמן, שהרי עד שמנה שעות של היום היה זמן. הושיבו לפני רבי שמעון והיה מלמדו בתורה. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, שב על הפתח, ומה [ומי] שתראה אל תדבר עמו. אם ירצה להכנס לכאן, תשביע אותו שבועה שלא יכנס. אמר רבי שמעון לרבי יצחק, ראי את דמות אביך היום או לא? שהרי שנינו בשעה שאדם מסתלק מן העולם, אביו וקרוביו נמצאים שם, ורואה אותם ונדע להם, וכל אותם שהיה מדורו עמם שבאותו עולם בדרגה אחת, כלם מתכנסים ונמצאים עמו, והולכים עם נשמתו עד המקום שתשרה במקומה. אמר, עד עכשו לא ראיתי. בין כך קם רבי שמעון ואמר, רבון העולם, נודע רבי יצחק אצלנו, והוא מאותן שבע עינים של כאן. הרי אחזתי אותו ותן לי. יצא קול ואמר: כסא אדוננו קרבה בכנפי רבי שמעון, הרי הוא שלך ועמך יבא בזמן שתכנס לשרות בכסאך. אמר רבי שמעון, ודאי. בין כך ראה רבי אלעזר שהיה מסתלק מלאך המות, ואמר, אין גזר דין במקום שמצוי רבי שמעון בר יוחאי. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, תכנס לכאן ואחז ברבי יצחק, שהרי ראיתי בו שהוא פוחד. נכנס רבי אלעזר ואחז בו, ורבי שמעון החזיר פניו ולמד תורה.

נרדם רבי יצחק וראה את אביו. אמר לו, בני, אשרי חלקך בעולם הזה ובעולם הבא, שהרי בין העלים של עץ

בשער שלו שהיה יושב ועצוב. אמר לו, מה יום זה משאר ימים? אמר לו, באתי אליך לבקש ממך שלשה דברים. אחד - שכאשר תאמר דברי תורה ותזכיר מאותם דברים שאני אמרתי, שתאמר אותם בשמי, כדי להזכיר את שמי. ואחד - שתזכה את יוסף בני בתורה. ואחד - שתלך לקברי כל שבעת הימים ותבקש בקשתך עלי. אמר לו, מנין לך? אמר לו, הרי נשמתי מסתלקת ממני בכל לילה, ולא מאירה לי בחלום כמו שהיתה בתחלה. ועוד, שכאשר אני מתפלל ומגיע לשומע תפלה, אני משגיח בצלמי שבפתל ולא רואה אותו, ואמרתי, הואיל והצלם העבר ולא נראה, שהרי הפרוץ יוצא ומכריז, שכתוב (תהלים לט) אך בצלם יתהלך איש - כל זמן שצלם האדם לא יעבר ממנו, יתהלך איש ורוחו עומדת בתוכו. כשהעבר צלם האדם ולא נראה, אז הוא מעבר מהעולם הזה. אמר לו, ומכאן, שכתוב (איוב ח) כי צל ימינו עלי ארץ. אמר לו, כל הדברים הללו שאתה רוצה שאני אעשה, אבל אבקש ממך, שבאותו עולם תברר את מקומי אצלך כמו שהייתי בעולם הזה. בכה רבי יצחק ואמר, בבקשה ממך שלא תפרד ממני כל הימים הללו.

הִיָּכוּ לרבי שמעון, מצאוהו שהיה יושב ועוסק בתורה. זקף עיניו רבי שמעון וראה את רבי יצחק, וראה את מלאך המות שרץ לפניו ורוקד לפניו. קם רבי שמעון, ואחז ביד רבי יצחק. אמר, גזרני שמי שרגיל להכנס - יכנס, ומי

— זוהר תהלים —

אמר לו, דְּבַר חֲדָשׁ שָׁמַעְתָּ? אָמַר לוֹ, וְדַאי.
אָמַר לוֹ. הַשְׁתַּטַּח לִפְנֵי רַבִּי שָׁמְעוּן.

אך בצלם יתהלך איש - זה מלנה תמיד
את האדם מבוואו ועד צאתו

אך בצלם יתהלך איש אך הכל יהמיון
יצבר ולא ידע מי אספם (למ, ט): [זוהר

ויקרא פ' תוריע (דף מ"ג)] בא ראה, בשעה
שאדם בא להתקדש להזדוג בנקבתו
(בכונה) ברצון קדוש שלו, מתעוררת עליו
רוח (אחרת) קדושה, כלולה זכר ונקבה,
ורומז הקדוש ברוך הוא לשליח אחד
הממנה על הריגות בני האדם, ומפקיד
בידו אותה הרוח, ומודיע לו לאיזה מקום
יפקד אותו. זהו שכתוב (איוב א) והלילה
אמר הרה גבר. הלילה אמר לאותו ממנה:
הרה גבר מפלוגי. והקדוש ברוך הוא
מפקיד לו, את אותה הרוח, כל מה
שמפקיד, והנה פרשוה. אז יורדת רוח,
וצלם אחד עמה, אותו שעומד בדיוקנו
למעלה, באותו צלם נברא (התגדל), באותו
צלם הולך בעולם הזה. זהו שכתוב (תהלים
לט) אך בצלם יתהלך איש. בעוד שהצלם
הזה נמצא עם האדם, בצלם שלו עומד
בעולם הזה, שמתחברים כאחד (נמצא עמו
אדם עומד בעולם הזה, ושנים הם שמתחברים כאחד)
הוא עומד בעולם הבא, ושנים הם
שמחברים יחד. ושלמה המלך מזהיר את
בני האדם ואומר, (שיר ב) עד שיפוח היום
ונסו הצללים, שנים.

ובהכשפים של אשמדאי מצאנו,
שאותם שיודעים (שרוצים)
לכשף כשפים מצד השמאל ולהדבק

החיים שבגן עדן נתון [אתה יושב] עץ גדול
וחזק בשני עולמות, והוא רבי שמעון בר
יוחאי, שהרי הוא אוהז אותך בענפיו.
אשרי חלקך בני. אמר לו, אבא, ומה אני
שם? אמר לו, שלשה ימים היו שכסו את
חדר משכבך, ותקנו לך חלונות פתוחים
להאיר לך מארבעת צדדי העולם, ואני
ראיתי מקומך ושמחתי, שאמרתי אשרי
חלקך בני, מחוץ לזה שעד עכשו לא זכה
בך בתורה. והרי עכשו היו עתידים לבא
אליו שנים עשר צדיקים מהחברים, ועד
שהיו יוצאים התעורר קול בכל העולמות:
מי הם החברים (השבילים) שעומדים כאן?
התעטרו בשביל רבי שמעון, בקשה בקש
ונתנה לו. ולא זה לבדו, שהרי שבעים
מקומות מתעטרים כאן בשבילו, ובכל
מקום ומקום פתוחים פתחים לשבעים
עולמות, וכל עולם ועולם נפתח לשבעים
רצים, וכל רץ ורץ נפתח לשבעים פתחים
עליונים, ומשם נפתחו דרכים לעתיק,
נסתר הכל, לראות באותה נעימות עליונה
שמאירה ומהנה לכל, כמו שנאמר (תהלים
פז) לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו. מה זה
ולבקר בהיכלו? הינו שכתוב (במדבר יב)
בכל ביתי נאמן הוא. אמר לו, אבא, כמה
זמן נתנו לי בעולם הזה? אמר לו, אין
רשות ולא מודיעים לאדם, אבל בהלולא
הגדולה של רבי שמעון תהיה עורף
שלחנו, כמו שנאמר צאינה וראינה בנות
ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו
ביום חתנתו וביום שמחת לבו. בין כך
התעורר רבי יצחק, והיה צוחק ופגיו
מאירים. ראה רבי שמעון, והסתכל בפניו.

זוהר תהלים

הכל. בא ראה, בשעה שהנשמה יורדת להכנס לו בעולם הזה, יורדת לגן העדן של הארץ, ורואה את כבודם של רוחות הצדיקים עומדים שורות שורות. אחר כך הולכת לגיהנם, ורואה את הרשעים שצווחים וי, ולא מרחמים עליהם. ובכל מעידים בה עדות, ואותו העולם הקדוש עומד עליה, עד שיוצאת לעולם. כשיוצאת לעולם, מזדמן לה אותו העולם, ומשתתף עמה, ומתגדל עמה, כמו שנאמר אך בצלם יתהלך איש. ובאותו העולם משתתפים (נמצאים) מי האדם ותלויים בו. זהו שכתוב (איוב ח) כי תמול אגנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ. כי צל ימינו נדאי. ומיום שמתעברת האשה עד היום שמולידה, לא יודעים בני אדם את מעשי הקדוש ברוך הוא כמה הם גדולים וכמה הם עליונים. זהו שכתוב (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה' וגו'.

ישראל קדושים הצלם הזה קדוש ומקום קדוש הוא נמצא בתוכם. ולעובדי כוכבים ומזלות צלם מאותם המינים הרעים מצד הטמאה נמצא בתוכם

אך בצלם יתהלך איש אך הכל יהמיון יצבר ולא ידע מי אספם (לט, ז): [זוהר ח"ג פ' אמור דף ק"ד:] [יבכרא אלהים את האדם בצלמו. בו של שלמה המלך מצאנו, שבשעה שהזווג נמצא למטה, שולח הקדוש ברוך הוא דיוקן אחד כמו פרצוף אדם, רשום חקוק בצלם, ועומד על אותו זווג. ואלמלא נתנה רשות לעין לראות, רואה אדם על ראשו צלם אחד

בהם, יקום לאור הנר או במקום שיראו אותם הצלמים שלו, ויאמר אותם דברים שמתקנים לאותם הכשפים, ויקרא להם לאותם צדדים טמאים בשמות הטמאים שלהם, ויזמין (וישביע) הצלמים שלו לאותם שקורא, ויאמר שהוא מתתקן ברצונו להם למצותם, ואותו האיש יוצא מרשות רבונו, ופקדונו נותן לצד האחר. ובאותם דבורים של כשפים שהוא יאמר ויזמין (וישביע) אותם לצלמים, נראים שתי רוחות, ומתתקנים באותם צלמים שלו במראה של בני אדם, ומודיעים לו דברים להרע ודברים להיטיב לזמנים ידועים. ואלו שתי הרוחות שלא נכללו בכלל של גוף, עכשו נכללים בצלמים הללו, ומתתקנים בהם ומודיעים לו לאדם דברים להרע, וזהו שיוצא מרשות רבונו, ופקדונו נותן לצד הטמא.

בא ראה, אסור לאדם לזרק כלי הבית ולהפקידו לצד האחר, שלא צריך, או דבר אחר שכמותו (של ביתו לקבל אותו), שהרי כמה שומרי הכללים מזמנים לדבר ההוא לקבל אותו, ומאותו זמן לא שורים עליו ברכות, שהרי הוא מצד אחר. כל שכן מי שמזמין ברצונו על אותו הטוב העליון שלו, לאחר ולצד האחר, שהרי הוא מאותו שהזמין אותו.

ובשקרים ימי האדם לצאת מן העולם הזה, אותו הצלם העליון שנותנים לו, באה אותה רוח רעה שהיה נדבק בה בכל יום, ונוטלת אותו העולם, ומתתקן בו והולך לו, ולא חוזר לאדם לעולמים. אז ידע שהרי הוא נדחה מן

קניתי אדני תזחלתי לך היא: ט מכל פשעי הצילני חרפת נבל אל תשימני:
 י נאלמתי לא אפתח פי כי אתה עשית: יא חסר מעלי נגעך מתגרת ידך אני
 בליתי: יב בתזכחות על עון יפרת איש ותמם בעש חמודו אך הכל בל אדם
 סלה: יג שמעה תפלתי יהוה ^ל ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש פי
 גר אנכי עמך תושב בכל אבותי: יד השע מפני ואבליגה בטרם אלך ואינני:

— זוהר תהלים —

רשום בפרצוף של אדם, ובאותו צלם
 נברא האדם. ועד שעומד (וטרם שעומד)
 אותו צלם ששלח לו רבנו על ראשו
 וימצא שם, לא נברא האדם. זהו
 שכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו.
 אותו הצלם מזדמן כנגדו עד שיוצא
 לעולם. כשיוצא, הוא מתגדל עם אותו
 צלם, באותו צלם הולך. זהו שכתוב
 (תהלים ט) אך בצלם יתהלך איש. והצלם
 הזה הוא מלמעלה. בשעה שאותן
 רוחות יוצאות ממקומן, כל רוח ורוח
 מתתקנת לפני המלך הקדוש בתקוני
 כבוד, בפרצוף שעומד בעולם הזה,
 ומאותו דיוקן תקון כבוד יוצא הצלם
 הזה. וזה שלישי לרוח, ומקדימה
 בעולם הזה בזמן שנמצא הזיוג. ואין
 לך זוג בעולם שלא נמצא בתוכם צלם.
 אבל ישראל קדושים, הצלם הזה קדוש,
 וממקום קדוש הוא נמצא בתוכם.
 ולעובדי כוכבים ומזלות צלם מאותם
 המינים הרעים, מצד הטמאה נמצא
 בתוכם. ועל פן לא צריך לאדם לערב
 צלם שלו בצלם של עובדי עבודה זרה,
 משום שזה קדוש - וזה טמא. בא ראה
 מה בין ישראל לעובדי כוכבים ומזלות
 וכו'.

ושמעה תפלתי ה' - זו תפלה שבלחש.
 ושועתי האזינה - זו תפלה שאדם מרים
 קולו בצרתו
 ושמעה תפלתי ה' ושועתי האזינה אל
 דמעתי אל תחרש (לט, ט): [זוהר
 ח"א פ' חיי שרה דף קלב.] פתח ואמר, (תהלים
 ט) שמעה תפלתי ה' ושועתי האזינה אל
 דמעתי אל תחרש. מה הטעם שמעה ולא
 שמע? במקום אחד כתוב שמע ה' וחנוני
 וגו', ובמקום אחר שמעה. אלא בכל מקום
 לפעמים שמע לזכר, ולפעמים שמעה
 לנקבה. שמעה - כמו שנאמר (שם יז) שמעה
 ה' צדק וגו'. שמע - כמו שנאמר (שם ל)
 שמע ה' וחנוני, (משלי א) שמע בני, (דברים כז)
 הסכת ושמע. וכאן שמעה תפלתי ה',
 משום שזה [שהיא] הדרגה שמקבלת כל
 התפלות של העולם. והרי שנינו שעושה
 מהם עטרה ושם אותה בראש של צדיק חי
 העולמים, שכתוב (משלי י) ברכות לראש
 צדיק, ועל פן שמעה תפלתי ה'. שמעה
 תפלתי ה' - זו תפלה שבלחש. ושועתי
 האזינה - זו תפלה שאדם מרים קולו
 בצרתו, כמו שנאמר (שמות ב) ותעל שועתם
 אל האלהים. ומה זה שועתם? אלא
 שבתפלות מרים קולו וזוקף עיניו למעלה,
 כמו שנאמר (ישעיה כב) ושוע אל ההר.

—== זוהר תהלים ==—

וגרשו מגן עדן וגזר עליו עשר גזרות ועל חנה עשר גזרות ועל הנחש עשר ועל האדמה תשע גזרות - שלשה מיני תשובה כאן בפסוק הזה: תפלה שועה דמעה

שְׁמַעַה תְּפִלָּתִי ה' וְשׁוּעַתִּי הַאֲזִינָה אֵל

דְּמַעְתִּי אֵל תִּחְרַשׁ (למ, יג): [זוהר

תד-מדרש רות - דף צ"ז:] רבי נחמיה פתח,

(בראשית ב) ויטע ה' אלהים גן בעדן מקדם

וגו'. כשבא הקדוש ברוך הוא את אדם

הראשון, מבית המקדש בראו, ומעפר בית

המקדש נטל וברא אותו. כיון שבא אותו

ועמד על רגליו, באו כל הבריות

להשתחוות לו. מה עשה הקדוש ברוך

הוא? נטלו משם, והכניסו לגן עדן, ועשה

לו עשר חפות, כדגמת עשר חפות שעתידי

הקדוש ברוך הוא לעשות לצדיקים בגן

עדן לעתיד לבא. ומלאכי השרת היו

יורדים ועולים ועושים שמחה לפניו, ונתן

לו חכמה עליונה. וכשירד סמאל משמי

מרום, ראה מעלתו של אדם, ומלאכי

השרת משמשים לפניו בחפתו, וירע

בעיניו. מה עשה? נטל נחש כמין גמל

ורכב עליו, וירד ופתה אותו, עד שעבר

מאמר יצרו. ומהו שעבר? רבי אלכסנדר

אמר, רוח זנונים נכנס בתוכו. רבי חזקיה

אמר, רוח הטמאה היתה בו, ועבר מאמר

יצרו. כיון שעבר, נגלה עליו הקדוש ברוך

הוא וגרשו מגן עדן, וגזר עליו עשר

גזרות, ועל חנה עשר גזרות, ועל הנחש

עשר, ועל האדמה תשע גזרות. נמצאו

ארבעים חסר אחת, כנגד ארבעים מלקיות

שנתחייב הרשע בבית דין. לסוף עשה

תשובה, וקבלו הקדוש ברוך הוא באותה

והתפלה הזו משברת שערים ודופקת נס"א

ודוחקת אותם להכניס את תפלתו. אל

דמעי אל תחרש - זאת נכנסת לפני המלך

ואין שער שעומד לפניו, ולעולם לא חזרו

דמעות ריקם. עוד, הנה כתוב כאן שלש

דרגות: תפלה, שועה, דמעה. כנגד אלו

שלש אחרים: כי גר אנכי עמך, אחר כך

תושב, אחר כך ככל אבותי, עקר העולם.

שלשה ענינים כאן, אנחה, שועה, צעקה

שְׁמַעַה תְּפִלָּתִי ה' וְשׁוּעַתִּי הַאֲזִינָה אֵל

דְּמַעְתִּי אֵל תִּחְרַשׁ (למ, יג): [זוהר

- ח"ב פ' שמות דף י"ט:] אמר רבי יצחק,

שלשה ענינים כאן, אנחה, שועה,

צעקה, וכל אחד מתפרש מהאחר. אנחה

- שכתוב ויאנחו בני ישראל. צעקה -

שכתוב ויצעקו. שועה - שכתוב ותעל

שועתם. וכל אחד לבדו מתפרש, וכלם

עשו ישראל. אמר רבי יהודה, צעקה

ושועה עשו, אנחה לא עשו, משמע

משכתוב ויאנחו, ולמעלה היתה האנחה

בשבילם. צעקה ושועה במה התפרשו?

אמר רבי יצחק, אין לה שועה אלא

בתפלה, שנאמר (תהלים לט) שמעה תפילתי

ה' ושועתי האזינה. אליך ה' שועתי.

שועתי אליך ותרפאני. צעקה, שצועק

ואינו אומר כלום. אמר רבי יהודה,

הלכך גדולה צעקה מכלם, שצעקה היא

בלב. זהו שכתוב (איכה ב) צעק לבם אל

ה'. צעקה וצועקה דבר אחד הוא, וזה

קרובה לקדוש ברוך הוא יותר מתפלה

ואנחה, שכתוב (שמות כב) כי אם צעק

יצעק אלי שמע אשמע צעקתו.

כיון שעבר אדם הראשון נגלה עליו הקב"ה

—== זוהר תהלים ==—

נותן לכל, שְׁנֵאֵמַר (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
הַלְכִים אֶת הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מְלֵא. והוא
בְּדַגְמַת ים. וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבְּלֵן. אֵין
לָךְ בְּכָל הָעוֹלָם שְׁעוּמָדִים לְפָנָיו, אֲלֵא
תְשׁוּבָה וּתְפִלָּה שֶׁל אָדָם. וְאָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, שְׁלֹשָׁה מֵינֵי תְשׁוּבָה כָּאֵן בְּפִסּוּק
הַזֶּה: תְּפִלָּה, שׁוּעָה, דְּמַעָּה. וְכֹלָם כְּתוּבִים
בְּפִסּוּק הַזֶּה, (תהלים לט) שְׁמַעָה תְּפִלָּתִי ה'
וְשׁוּעָתִי הַאֲזִינָה אֶל דְּמַעָּתִי אֶל תַּחֲרַשׁ. כָּל
הַשְּׁלֹשָׁה חֲשׁוּבִים לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וּמְכֹלָם אֵין חֲשׁוּבָה מֵהֶם, רַק הַדְּמַעָּה.
שְׁהָרִי בְּדַמְעוֹת הוֹלֵךְ הַלֵּב וְרִצּוֹן כָּל הַגּוֹף.
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁעָרִים נִכְנָסִים לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. תְּפִלָּה - שְׁכָתוּב בּוֹ שְׁמִיעָה,
שְׁכָתוּב שְׁמַעָה תְּפִלָּה ה'. שׁוּעָה - שְׁכָתוּב
וְשׁוּעָתִי הַאֲזִינָה. דְּמַעָּה - לֹא כֹאֵלָה, אֲלֵא
יֹתֵר מֵהַכֵּל, שְׁכָתוּב אֶל דְּמַעָּתִי אֶל תַּחֲרַשׁ.
מָה בֵּין זֶה לְזֶה? הַרְבָּנִים שֶׁל קִיסָרִי, וְרַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּר יוֹסֵף אָמַר, תְּפִלָּה - לְפַעְמִים
שְׁאָדָם מֵתְפַלֵּל תְּפִלָּתוֹ וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שׁוֹמֵעַ, אֲבָל לֹא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת בְּקִשְׁתּוֹ,
וְשׁוֹתֵק מִמֶּנּוּ וְלֹא מִשְׁגִּיחַ בּוֹ, שְׁהָרִי אֵין
כְּתוּב אֲלֵא שְׁמִיעָה. הַשׁוּעָה הִיא יֹתֵר
מֵתְפִלָּה, שְׁצוּרַח בְּרִצּוֹן הַלֵּב לְפָנֵי רְבוּנוֹ.
וּמִשׁוֹם שְׁשֵׁם רִצּוֹנוֹ יֹתֵר, כְּתוּב בּוֹ
הַאֲזִינָה, כְּמִי שְׁמַרְכִּין אֲזִינוּ אֶל אוֹתוֹ
הַדְּבוּר, וְעַם כָּל זֶה שׁוֹתֵק, וְלֹא רוֹצֵה
לַעֲשׂוֹת רִצּוֹנוֹ. אֲבָל דְּמַעָּה הִיא בְּלֵב
וּבְרִצּוֹן שֶׁל כָּל הַגּוֹף, וּמִשׁוֹם כֶּךָ כְּתוּב בּוֹ
אֶל דְּמַעָּתִי אֶל תַּחֲרַשׁ. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים,
לֹא כָּל הַדְּמַעוֹת נִכְנָסוֹת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ.
דְּמַעוֹת שֶׁל רִגְזוֹ, וְדַמְעוֹת שֶׁל מוֹסֵר דִּין
לְחִבְרוֹ, לֹא נִכְנָסִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. אֲלֵא

שְׁעָה. שְׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּר שְׁלוֹם, מַהוּ
שְׁכָתוּב (תהלים לט) שְׁמַעָה תְּפִלָּה ה' וְשׁוּעָתִי
הַאֲזִינָה אֶל דְּמַעָּתִי אֶל תַּחֲרַשׁ כִּי גַר אֲנִי
עַמָּךְ? דוֹד הַמֶּלֶךְ אָמַר אֶת זֶה. שְׁאָמַר רַבִּי
בוֹן בֶּר חֲמָא, אָמַר דוֹד, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הוּא קְרוֹב לְכָל אוֹתָם שְׁקוֹרָאִים לוֹ.

פְּתַח וְאָמַר הַפִּסּוּק הַזֶּה, (שם קמ"ה) קְרוֹב ה'
לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ
בְּאֵמַת. שְׁהָרִי כָּל אוֹתָם שְׁקוֹרָאִים בְּאֵמַת
לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְקַרֵּב אוֹתָם וּמְקַבֵּל אוֹתָם, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְבַקֵּשׁ אֶת הַלֵּב. וְרִצּוֹנוֹ שֶׁל אָדָם
חֲשׁוּב לְפָנָיו מְכֹל הַקְרִבְנוֹת וְהַעוֹלוֹת שֶׁל
כָּל הָעוֹלָם. כִּיּוֹן שְׁהָאָדָם שֵׁם רִצּוֹנוֹ
בְּתְשׁוּבָה, אֵין שְׁעַר בְּכָל אוֹתָם הַרְקִיעִים
שֶׁלֹּא פוֹתַח אֵלָיו. קְרִבְנוֹ שֶׁל אָדָם תְּלוּי
בְּלֵב וְרִצּוֹן, שְׁכָתוּב וְהַתּוֹדָה אֲשֶׁר חֲטָא
עָלָיָהּ. וְהַתּוֹדָה עָלָיו. וְהַכֵּל תְּלוּי בְּלֵב.

רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקְנָה אָמַר לְחֲכָמִים: בְּנִי,
חֲיִיכֶם, אֵין קְרוֹב לְפָנֵי הַמָּקוֹם כְּלָבוֹ
שֶׁל אָדָם, וְנוֹחַ לְפָנָיו מְכֹל הַקְרִבְנוֹת
וְהַעוֹלוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. מִי שִׁיוֹשֵׁב
בְּתַעֲנִית, וְיָשִׁים לְבוֹ וְרִצּוֹנוֹ, הוּא מְקַרֵּב
קְרִבְן שְׁלֵם, שְׁנוֹחַ לוֹ לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׁמְקַרֵּב לְפָנָיו חֲלָבוֹ וְדָמוֹ וְגוֹפוֹ, וּמְקַרֵּב
לְפָנָיו הָאֵשׁ וְהָרִיחַ שֶׁל פִּיו. וְהַלֵּב וְהַרִצּוֹן
נִקְרָאִים מִזְבַּח כְּפָרָה. הַקְרִבְן נִחְלַק לְכַמָּה
צְדָדִים, לְכַמָּה חֲלָקִים. הַתַּעֲנִית שֶׁל אָדָם
נִחְלַקַת לְכַמָּה צְדָדִים, לְכַמָּה חֲלָקִים.
וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא נוֹטֵל מֵהַכֵּל אֲלֵא
הַלֵּב וְהַרִצּוֹן. וְשְׁלֹשָׁה מְלָכִים הֵם בְּגוֹף:
מַח, וְלֵב, וְכַבֵּד. הַמַּח אוֹכֵל מֵהַכֵּל וְנוֹתֵן
לְלֵב. הַלֵּב אוֹכֵל מֵהַכֵּל וְנוֹתֵן לְכַבֵּד. הַכַּבֵּד

— — — — — תהלים — — — — —

דְּמַעֲוֹתַי וְשֵׁל תְּפִלָּה וְשֵׁל תְּשׁוּבָה, וְשִׁמְבֻקְשִׁים בְּקִשָּׁה מִתּוֹךְ צָרָתְךָ, כָּל־ם בּוֹקְעִים רְקִיעִים, וּפּוֹתְחִים שְׁעָרִים, וְנִכְנָסִים לְפָנַי הַמְּלֶךְ. שְׁשִׁינּוּ, בַּיּוֹם שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלוּ, וְשַׁעְרֵי דְמַעֲוֹת לֹא נִנְעָלוּ. מַה כָּתוּב בְּחֻזְקִיהוּ? (ישעיה לח) שְׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתְךָ רְאִיתִי אֶת דְּמַעֲוֹתַי. רְאִיָּה מִמֶּשׁ מִתּוֹךְ דְּמַעֲוֹתַי. וְלַעֲתִיד לָבֵא מַה כָּתוּב? (שם כה) וּמָחָה אֲדַנֶּי יְהוָה דְּמַעֲוֹתַי מֵעַל כָּל פְּנִים. יֵשׁ דְּמַעֲוֹת לְטוֹב, וַיֵּשׁ דְּמַעֲוֹת לְרַע. לְטוֹב - שֵׁל יֵצֵר הַטוֹב. שֵׁל רַע - שֵׁל יֵצֵר הָרַע. עַל הַדְּמַעֲוֹת הַלְלוּ שֵׁל צָרָה וְדְמַעֲוֹת שֵׁל תְּפִלָּה כָּתוּב, (ירמיה לא) בְּכִי יָבוֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֶם.

מ א לְמִנְצַח לְדָוִד מְזֻמָּר: ב קוּה קוּיִתִּי יְהוָה וַיִּט אֵלַי וַיִּשְׁמַע שְׁוֹעֵתִי:
 ג וַיַּעֲלֵנִי מִבּוֹר שְׁאוֹן מְטִיט הַיַּיִן וַיִּקֶּם עַל סֹלַע רִגְלֵי בּוֹנֵן אֲשֶׁר־י: ד וַיִּתֵּן בְּפִי
 שִׁיר חֲדָשׁ תְּהַלֵּלָה לְאֱלֹהֵינוּ תְּהַלֵּלָה הַיָּמִים יִרְאוּ רַבִּים וַיִּירָאוּ וַיִּבְטְחוּ בִּיהוָה וַיִּבְטְחוּ:
 ה אֲשֶׁר־י הַגִּבֹּר אֲשֶׁר שָׁם יְהוָה וַיִּבְטְחוּ וְלֹא פָנָה אֵל רִהָבִים וְשָׁמַי כָּזָב:
 ו רַבּוֹת עָשִׂיתָ אֶתְּהָ יְהוָה אֱלֹהֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשַׁבְתֶּיךָ אֱלֹהֵינוּ אֵין
 עֲרֹךְ אֵלֶיךָ אַנְיָדָה וְאִדְבָרָה עֲצֻמוֹ מִסֵּפֶר: ז זָבַח וּמִנְחָה לֹא חִפְצָתָ אֲזִנִּים כְּרִיתָ
 לִי עוֹלָה וְחִטָּאָה לֹא שְׁאַלְתָּ: ח אֲזִ אֲמַרְתִּי הִנֵּה כָּאתִי בְּמַגֵּלֶת סֵפֶר כְּתוֹב עָלַי:
 ט לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֱלֹהֵי חִפְצָתִי וְתוֹרַתְךָ כְּתוּבָה מֵעַי: י בְּשֶׁרְתִי צִדֵּק בְּקָהֶל
 רַב הִנֵּה שִׁפְתֵי לֹא אֵבֵלָא יְהוָה אֶתְּהָ יִדְעֵת: יא צִדְקַתְךָ לֹא כִסִּיתִי כְּתוּבָה
 לְבִי אֲמוֹנְתְךָ וְתִשׁוּעָתְךָ אֲמַרְתִּי לֹא כִתְּרִיתִי חֶסֶדְךָ וְאֲמַרְתְּ לְקָהֶל רַב: יב אֶתְּהָ
 יְהוָה לֹא תִבְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חֶסֶדְךָ וְאֲמַרְתְּ תְּמוּד יִצְרוּנִי: יג כִּי אֲפִפּוּ
 עָלַי רְעוֹת עַד אֵין מִסֵּפֶר הַשִּׁינּוּנִי עוֹנֵתִי וְלֹא יִכְלָתִי לְרִאוֹת עֲצֻמוֹ מִשְׁעָרוֹת
 רִאשֵׁי וְלְבִי עֲזָבֵנִי: יד רְצָה יְהוָה לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעֲזָרְתִּי חוֹשָׁה:
 טו יִבְשׁוּ וַיִּחַפְּרוּ יַחַד מִבְּקָשֵׁי נַפְשִׁי לְסִפּוֹתֶיהָ יִסְגּוּ אַחֲזֹר וַיִּפְלְמוּ חִפְצֵי רַעֲתִי:

— שִׁמוֹשׁ תְּהִלִּים —

להנצל מרוח רע

קוה קויתִי וגו' (מ, ב): [שימוש תהלים לפרק מ]. טוב להנצל מרוחות רעות. ושם שלומי"ה. י"ה מן "וישמע שועתי, ה' מן "לעזרתי חושה.

— זוהר תהלים —

ב' מיני גיהנום שלג ואש - וישראל
 ניצולים מהם
וַיַּעֲלֵנִי מִבּוֹר שְׁאוֹן וגו' (מ, ב): [זוהר בראשית
 פ' ויחי (דף רלח:)] רבי יהודה ורבי
 יצחק היו הולכים בדרך. אמר רבי יהודה
 לרבי יצחק, גלך בשדה הזו, שהוא דרך
 יותר ישרה. הלכו. עד שהלכו, אמר רבי
 יהודה, כתוב (משלי לא) לא תירא לביטתה
 משלג כי כל ביתה לבש שנים. פסוק זה
 רבי חזקיה חברנו באר בו, שאמר, דין
 הרשעים בגיהנם שנים עשר חדש, חצי

מהם בחמה וחצי מהם בשלג. בשעה
 שנכנסים לאש, הם אומרים: זהו ודאי
 גיהנם. נכנסים לשלג, אומרים: זו תריפות
 החרף (הקר) של הקדוש ברוך הוא.
 מתחילים ואומרים: זה, ואחר כך
 אומרים: וי. ודוד אמר, (תהלים מ) 'ויעלני
 מבור שאון מטיט היין ויקם וגו'. ממקום
 שאומרים זה, ואחר כך וי. והיכן נתקנות
 נפשם? בשלג, כמו שנאמר (תהלים סח)
 בפרש שדי מלכים בה תשלג בצלמון.
 יכול אף ישראל פן? תלמוד לומר, לא

מִזְּיָשׁוּׁוּ עַל עֵקֶב בְּשִׁתָּם הָאֹמְרִים לִי הָאֵל הָאֵלֶּה: יִי יִשְׁיֵשׁוּ וַיִּשְׁמְחוּ בְּךָ כָּל
 מִבְּקֵשֶׁיךָ יֹאמְרוּ תִמְיֵד וַיְגַדֵּל יְהוָה אֱהָבֵי תִשׁוּעָתְךָ: יְיָ וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן
 אֲדַנִּי יִחְשָׁב לִי עֲזָרְתִּי וּמִפְּלִטֵי אֶתָּה אֱלֹהֵי אֵל תִּתְאַחֵר:

זוהר תהלים

בזמן שישראל ישבו בארץ הקדושה, כי שם היתה הזדוגות האש"ה עם בעל"ה, ובכך זהו שמחת הכל, חדות העליונים והתחתונים, בזמן שישראל אין נמצאים בארץ הקדושה אסור לו לאדם לשמוח ולהראות חדוה, שכתוב שמחו את ירושלים וגילו בה וגו', וגילו בה דוקא, בזמן שירושלם בחדוה צריך האדם לשמוח, רבי אלעזר לטעמו שאמר שמחו את ירושלים זהו שכתוב עבדו את ה' בשמחה.

תִּירָא לְבֵיתָהּ מְשֻׁלָּג. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂפָל בֵּיתָהּ לְבַשׁ שָׁנִים. אֵל תִּקְרֵי שָׁנִים אֲלָא שָׁנִים, כְּמוֹ מִלָּה וּפְרִיעָה, צִיצִית וּתְפִלִּין, מְזוּזָה וְנֶר חֲנֻכָּה וְכוּ'.
 בזמן שישראל אין נמצאים בארץ הקדושה אסור לו לאדם לשמוח ולהראות חדוה ישישו וישמחו בך כל מבקשיך וגו' (מ, יז):
 [זוהר ח"ג (דף קיח.) זוהר תורה] רבי אלעזר פתח (שיע"ו סו) שמחו את ירושלים וגילו בה כל אהביה וגו', שמחו את ירושלים, לפי ששמחה לא נמצאת אלא

מא « לַמְּנַצֵּחַ מְזֻמָּר לְדָוִד: בְּאֲשֶׁרֵי מִשְׁכִּיל אֵל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ

שימוש תהלים

אם בטלו אותך מאומנותך

אשרי משכיל אל דל וגו' (מא, א): [שימוש תהלים החדש לפרק מא]. אם רוצים לפוטרו מעבודתו, יקרא כל יום פרקים מא, מב, מג, ולא יוכלו לו. ויש אומרים שיקרא ג' פרקים אלו ג' פעמים ביום ובדוק ומנסה. [לפרנסה ילמד כל יום פסוק: "מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך" (בראשית מט, כ): י' פעמים בבוקר, ובערב קודם השקיעה].

זוהר תהלים

ומצד זה, כל איבריו בְּדַחַק נִלְחָמִים אֵלֶּה, בְּאֵלֶּה, הָאֵכֶל הָעֵבֶר מִמֶּנּוּ.

אדם נכנס אצלו ומלמד אותו להנצל מהדין

באותו הזמן ממנים עליו אפטרופוס ללמד עליו זכות לפני המלך, שכתוב אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלה. באותה שעה אשרי חלקו של האיש שנכנס אליו ומלמד אותו דרך להנצל מן הדין. זהו שכתוב אשרי משכיל אל דל.

מלמדו שישוב בתשובה

ואיך יכול להציל אותו? ללמדו דרך החיים לשוב לפני אדונו, אז נעשה אפטרופוס עליו למעלה. ומה שכרו? ביום רעה ימלטהו ה'. דבר אחר אשרי משכיל אל דל - כמה חזק השכר של העני לפני הקדוש ברוך הוא.

האביונים קרובים יותר למלך.

אמר רבי חייא, תמהתי על הפסוק הזה שכתוב (שם טו) כי שמע אל אביונים ה', וכי אל אביונים שומע ולא לאחר?

ביום רעה ימלטהו ה' - לרפא את האדם מחטאו לפני שמת

אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה' (מא, ב): [הקדמת ספר זוהר (דף יד):]

ביום רע היה צריך להיות, מה זה ביום רעה היום ששולטת הרעה ההיא לקחת את נשמתו. אשרי משכיל אל דל - זהו שכיב מרע לרפאו מחטאו אצל הקדוש ברוך הוא. דבר אחר - זה היום שהדין שורה על העולם, נצול ממנו, כמו שנאמר ביום רעה ימלטהו ה'. היום שנמסר הדין לאותה רעה לשלט על העולם.

אין לך בעולם שהוא שבור לב כמו העני / כשהאדם חולה מה קורה סביבו

אשרי משכיל אל דל וגו' (מא, ב): [זוהר שמות פ' המן (דף ט"א):] ויאמר ה' אל

משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'. פסוק זה פרושהו, בשעה שאדם שוכב בבית חליו, הרי נתפס בבית הסהר של המלך - ראשו בקולר, רגליו באזיקים (בדפוס), כמה חילות שומרים אותו מצד זה

—== זוהר תהלים ==—

ר' יצחק נתן חצי מעה

עוד, עני אחד אחר עבר לפני רבי יצחק, והיה בידו חצי מעה פספ. אמר לרבי יצחק: השלם לי ולבני ולבנותי את נפשותינו. אמר לו: ואיך אשלים לנפשותיכם, שהרי לא נמצא אצלי כי אם חצי מעה? אמר לו: בזה אני אשלים בחצי מעה שיש אצלי. הוציאה ונתן לו.

צדקה תציל ממות

הראו לו בחלומו, שהיה עובר על שפת הים הגדול ורצו לזרק אותו לתוכו, ראה את רבי שמעון שהושיט ידו כנגדו, וכא אותו עני והוציאו, ונתנו בידי רבי שמעון ונצל. כשהתעורר, נפל בפיו פסוק זה, (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'.

ל"ב שלישים כנגד ל"ב נתיבות

אשרי משכיל אל דל וגו' (מא, ב): [זוהר ח"ב פ' פקודי (דף רל"ג)]. ושמנה ועשרים באמה, הוא ארך של אמה אחת, והרחב ארבע באותה אמה. נמצא אמה אחת שהיא שלשים ושנים שלישים. כמו שנאמר (ישעיה מ) וכל בשלש עפר הארץ, והם שלשים ושנים, כנגד שלשים ושנים שבילים שיוצאים מלמעלה.

שבע הוא סוד עליון בכל.

וכאשר נעשית מדת הארץ במדידה הזו, היא ארבעה צדדים אותו הארץ. וכל צד שבע אמות, שלכך עולות אותן

אמר רבי שמעון, משום שהם קרובים יותר למלך, שכתוב (שם נא) לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, ואין לך בעולם שהוא שבור לב כמו העני. עוד, אמר רבי שמעון, בא ראה, כל אותם בני העולם נראים לפני הקדוש ברוך הוא כגוף ונפש, והעני לא נראה אלא כנפש לבדה, והקדוש ברוך הוא קרוב לנפש יותר מלגוף.

רבי ייסא השיב נפשו של העני.

עני אחד היה בשכנותו של רבי ייסא, ולא היה מי שישגיח בו, והוא היה מתביש ולא הפציר בבני אדם. יום אחד נחלש, נכנס עליו רבי ייסא. שמע קול אחד שאומר: צדק צדק, הרי נפש פורחת אלי ולא הגיעו ימיו! אוי לבני עירו שלא נמצא בהם שישביב נפשו אליו! קם רבי ייסא ושפך בפיו מים של גרוגרות עם מדה של זין רקוח. בקעה זעה בפניו, ושכ רוחו אליו.

ה' רצה לזכות את ר' ייסא

אחר בא ושאל אותו. אמר: חייך רבי, נפשי יצאה ממני והביאו אותה לפני כסא המלך, ורצתה להשאר שם, אלא שרצה הקדוש ברוך הוא לזכות אותך, והכריזו עליך: עתיד הוא רבי ייסא להעלות רוחו ולהתקשר בחדר אחד קדוש שעתידין החברים לעורר בארץ. והרי תקנו שלשה כסאות שעומדים לך ולחבריך. מאותו היום היו משגיחים בו בני עירו.